

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre ... 7 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre ... 8 korona.
Egy hónap 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 23. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, december 31.

Megkoronázta királyát a nemzet.

A „híres vitéz“ királylány nemese-
dett! E pillanattól fogva vallja ki-
rályának a magyar föld, amióta fején
multunk és jövőnk szent szimbó-
luma: Szent István arany koronája
ragyog.

Mert nekünk nem ékszerünk a mi
ezeréves szent koronánk. Országunk
darabja, egy az életünkkel, hus és vér,
eleven valóság, amely parancsol, csa-
tába küld s amelyért élnünk és hal-
nunk kell! Hátradólt keresztje a
multakra figyelmeztet, köveinek szí-
vávány színe a jövőnköt festi élénk.
Piros rubintja, fehér opálja, zöld sma-
ragdja nemzeti lobogónk színeit tük-
rözi s a Megváltó képe jövőnk nagy-
ságunk legszentebb pecsétje. Palotánk
és kunyhónk nekünk ez a korona,
templomunk, oltárunk, olyan, mint a
ránkboruló égbolt arany sugarakat
hintő kupolája, vagy a magyar éjsza-
káknak csillagos sátora. Százszor is
megakarták ölni, darabokra vágni, de a
magyarságnak benne rejlő ereje soha-
sem engedte. Ellopták, elvitték, kül-
földön rejtegették: visszajött hozzánk,
elásták, eltemették, kiszökött a földből
s felült trónusára. Pihent a győzelem
párnáján, uszott vérfolyamokon, soha
ki nem csorbult, soha be nem szeny-
nyezte, soha meg nem fogta semmi-
féle átok.

Legyen most a tied ez a korona
— fiatal királyunk! Legyen a te leg-
jobb, leghivebb tanácsadód. Ha fia-
tal lelked bölcseségre vágysz, a mul-
tak tanúságait, az igazság evangéliu-
mát kérdezd csak meg tőle. Nem fog
valótlanul mondani soha. Pedig sok-
szor fog olyat mondani, amely úgy
tűnik fel előtted, mintha — mese vol-
na! Mind való, — igaz az!

Igaz, hogy él egy nemzet a Tisza
Duna táján, társtalanul, rokontalanul,
amely mindig harcolt, küszködött és
vérzett az igazságért. Igaz, hogy ki-
rálylány mindig szent volt előtte s hogy
koronájának viselőjét soha el nem
hagyta. Igaz, hogy feláldozta, ha kel-
lett mindenét, de királyának, tündö-
kölni kellett s ha vérfolyamban kel-
lett is gázolnia, de királylány tisztelet-
tel kellett feltekinteni minden idegen
népnek. Az is igaz, hogy együtt szen-
vedett a királyával mindig s az volt
a legnagyobb boldogtalansága, ha ki-
rálylány arcáról eltűnt a — mosolygás!
S most azért boldog, mert királylány ar-
cán boldog mosoly ül: visszasugárzó

fénye annak a drága lángnak, mely
egy királyi asszony gyönyörű szemé-
ből sugárzik most a magyar trón fe-
lett.

Boldog királynak, boldog népe le-

het csak! Azért imádkozott ma mil-
lió magyar szív, hogy ez a fény, ra-
gyogás: a boldogságnak ez a moso-
lya örökös legyen a magyar trón és
a magyar föld felett (.)

IV. Károly, a koronás király.

(A király és a királyné megkoronázása. — Történelmi
szertartás a Mátyás-templomban. — Megesküdt a király.)

Berlinből jelentik Bu-
dapestet át telefonon.
Ludwig Emil, a „Vos-
sische Zeitung“ tudósi-
tója a következőket je-
lenti lapjának a koro-
názásról:

— „Vörös és arany pompába öltözött a
templom, amelyben megkoronázta ma a ma-
gyar nép királyát, IV. Károlyt. Az arany és
bíborbrokátok pompája hasonló volt közép-
kori képek szemképzőítő díszéhez. Nyolc óra
után már zsúfolásig megtelt a templom. Csó-
dalatos gyönyörű kép tárult a nézők szeme
elő. A fényzőnben vakítón ragyogtak arany
és vörös szőnyegek és a magyar díszruhának
legkülönbözőbb változatai a szivárvány minden
színében csillogtatták a szemet. A méltóságok
viselői, a diplomáciai kar fényes csoportja,
Konrád báró, Köves és Röhr tábornokok,
Frigyes főherceg és a többi főhercegek egyen-
ruhái nagyszerű látványt nyújtottak. A trón
előtt állottak az ország jelvényeivel a zászlós
urak.

— A szertartás az etiket legszigorubb sza-
bályai szerint folyt le. Elképzelni sem lehet az
ünnepélyt annak, aki nem látta. A hosszú szer-
tartás alatt a király és a királyné gyakran
csöndben beszélgettek egymással. Amíg a
koronázási szertartást a királylány elvégezték,
a királyné ezalatt buzgón olvasott imakönyvé-
ből. Felejthetetlen kép: amint Csernoch János
hercegprímás, aki paraszti szülők gyermeke és
Tisza István gróf nádorhelyettes, aki hosszú
parlamentári küzdelmek után érte el ezt a méltó-
ságot, a király fejére helyezi a koronát. Ő
képviseli a nemzetet, amely még nagyobb ha-
talmat jelent, mint a király. A keze nem re-
megett, biztos kézzel tette Szent István koro-
náját IV. Károly felkent fejére. Az a kéz,
amely megtudta fékezni és megtudta törni az
ellenzékét, az helyezte a koronát a király fe-
jére, de fejében most egész más gondolatok
kavarogtak, talán arra gondolt, mennyivel fon-
tosabb, mennyivel mélyrehatóbb következmé-
nyei lehetnek ennek a cselekedetnek. Mikor
ma a király, Szent István koronájával a fején,
vállán a királyi palásttal, megfordult és elő-
ször fordult arecal az egybegyűltekre felé, mély
csend honolt a templomban. Színes mozaiknak
lehet gondolni a képet, mint egy megkövült

bámulták a jelenlevők a pompás látványt,
amely középkori festményekre emlékeztet.
Csak mikor Tisza István gróf megtörve a
varázslatot, először kiáltotta el „éljen a ki-
rály“, akkor tört fel minden ajakról a falren-
gető éljen. A királyné páholya felett a kis
trónörökös előrehajolt és mindkét kezével in-
tegetve kiáltott atyja felé. Csak a királyné
maradt mozdulatlan. Nyugodt arecal olvasott
imakönyvéből és mikor a király visszatér trón-
székebe, ő rá került a sor. Régi szokás szerint
őt is megkoronázták, vállát érintve Szent Ist-
ván koronájával és levéve fejéről azt a mo-
dern gyémánt koronát, amely eddig fején volt.
Az ősi koronával megérintették vállát és ke-
zébe adták a királyi jogart és az almát. Mikor
ezt később a hercegprímás elakart venni tőle,
a királyné — nem tudván, hogy már vissza
kell adnia — vonakodott az almát átadni és
még egy darabig kezében tartotta.

— A templomi szertartás után a királyné
visszavonult a várpalotába, a király pedig az
eskü letételére. Az eskü sokáig tartott, a ha-
talmatlan térségen, amelyen szívével állott a nép,
mély csend volt, de mikor a király utolsó sza-
vait elmondta és a Himnusz hangjaiba bele-
vegyült a harsogó éljenzés, a lelkesedésben
uszó emberáradat áttörte a kordont és egé-
szén az emelvényig nyomult előre, viharos
éljenzéssel, kalaplengetéssel, kardcsörtetéssel
üdvözölve az uralkodót. Ez az ünnepélyes
lelkes szeretet, amelyet a nép a királynak
nyújtott, mutatja, hogy a magyar nemzet mi-
lyen hódoló rajongással veszi körül királyát.
Az egész nép lelkesedése, a nép minden réte-
gének öröme visszatükröződött azokban a
pompás fenséges jelenetekben, amelyek Budán
lejátszódtak.

— A király, aki mint kitűnő lovas ismere-
tes, fellovagolt a dombra aranyos palástjában,
galopban érkezett a domb tetejére és ott hos-
szu nehéz karddal négy vágást tett a világ
négy tája felé, jelképezve, hogy megvédeni
kés az országot bármely oldalról jövő támadás
ellen. A nép ujjongása, a Vár ablakában levők
kendő lobogtatása mellett ugratott le a király
a dombról. Az egész ünnep két óra hosszáig
tartott. E két óra alatt a király areca nem mo-
solyodott el, csak egyetlen egyszer, amikor a
koronázási dombon a négy vágást megtéve, a
néptömeg feje fölött odanézett a Várpalotába,

melynek egyik ablakából felesége és gyermeke kendőt lobogtattak felé. A trónörökös bájos

szeretettelősége, kedves viselkedése az egész nép határtalan szeretetét nyerte meg.

A koronázó országgyűlés.

Kora hajnalban már zuhogott az eső Budapesten. De a nagy esőben is már a legelső reggeli órákban hatalmas néptömeg özönlött Budára és ellepte az egész utvonulat. Reggel hat órákor már a képviselőház kupola csarnokában gyülekeztek a képviselők és a főrendek. Valamennyien diszmagyarban voltak. Aki végig nézte azt a hatalmas kocsitábor, amely a képviselőház nagy térsége előtt, a hajnali sötét órák ködös levegőjében összegyűlt, önkéntelenül eszébe kellett, hogy jusszon, hogy a világháború zajában, vészek és viharok közepette az ország abban a reményben készül a koronázásra, hogy sok küzdelem és szenvedés után megtalálja királyában azt, amire évszázadokon át várákozott.

Szokatlanul nagy számban jelentek meg a főrendek is. Ősz urak gyönyörű diszmagyarban, köztük olyanok is, akik Ferenc József király koronázását is végig nézték, fiatal főrendek, külön csoportban a főpapok lila talárban és a képviselők, a nép egyszerű képviselői ugyanolyan diszmagyarban, mint az ország zászlósa a pompának, disznek egyformaságával szimbolizálva, hogy az egész nemzet, az egész magyar nép helyezi a király fejére a koronát.

Az ülés maga pár percig tartott csak. Mikor Jósika Samu báró elnök nagy izgalom közepette megnyitotta az ülést, kipirult arccal, izgatottan tekintettek feléje a jelenlevők. Jósika báró a következőket mondotta:

— A hazafias öröm lelkesedésével szívünkben gyűltünk össze az ő császári és királyi apostoli felsége által legkegyesebben kitűzött koronázási nap reggelén, hogy ősi hagyományainkban és írott törvényeinkben kifejezett azon rendelkezést kövessük, mely szerint a koronázást országgyűlésileg teljesítjük. A legmagasabb alkotmányos jogok gyakorlására országgyűlésileg egybegyűlt főrendeket és képviselőket tisztelettel üdvözlöm.

Ezután Szász Károly alelnök vette át a szót:

— Tisztelettel van szerencsém indítványozni — mondotta — hogy az országgyűlés két házának itt összegyűlt tagjai testületileg vonuljanak fel a koronázásra és foglalják el a koronázó főtemplomban kijelölt helyeiket. (Helyeslés.) Az indítványt elfogadottak jelentem ki és az ülést a koronázási ünnepségek tartamára felfüggesztem.

Mikor e szavak elhangzottak, az egész közönség a lépcsők felé fordult. A karzatok a kora reggel órák ellenére zsúfolásig tele voltak előkelő közönséggel. A hatalmas főlépcső egyszerre ragyogó köcsag erdővé változott. A hosszú kocsisor ezután elindult az összeverődött tömeg sorfala mögött a várba. A képviselőház és a főrendház tagjai csak egy órai vergődés után juthattak fel a várba, ahol nagy kocsi torlódás volt.

Előkészítik a koronázási jelvényeket.

Reggel hét órákor Apponyi Sándor gróf az országbíró helyettese, a két királyi biztos és a két koronaőrrel a koronázó templomba ment, levették a kápolna ajtójáról a pecsétet, majd a szentkoronát tartalmazó vasiládát nyitották fel és a többi koronázó jelvényekkel egyetemben a kápolnában a célra előkészített asztalon levő aranszegélyű vörösbárony jelvényvankosra helyezik. Szent István palástját pedig a főoltár mellett előkészített asztalon terítették ki.

Ezután a két királyi biztos és a két koronaőr az országos jelvények mellett maradtak, míg Apponyi Sándor gróf a királyi várba hajtattott.

Pontban hét órákor megérkezett a magyar királyi koronaőrsegnek és a magyar királyi darabont-testőrségnek nyolc nyolc legénye, akik a templom hajójában a középső ut menten két oldalt állottak fel diszörségül.

Az udvari kincstárnok kevéssel hét óra után megérkezett a házi koronával és az ország kardjával. A házi koronát a Loretto-kápolnában helyezte el, az ország kardjával pedig a templom kapujában foglalt helyet, hogy a kardot a koronázó menet megérkezésekor, a főlovászmester helyettesének átadja.

A tizenegy ország zászlót a Loretto kápolnában helyezték el.

Gyülekezik az országgyűlés és az udvar.

Fél nyolckor érkeztek meg nagyszámban, ünnepi diszmagyarban mindazok, akiknek a koronázó templomban volt kijelölt helyük. A templomban megjelentek a királyi család tagjai, köztük Mária József, Maria Theresia hercegnők Miksa, József Ferdinánd, Henrik Ferdinánd, Lipót Szalvátor, főhercegek, Augustina főhercegnő, József Ferenc főherceg, László főherceg, Zsófia főhercegnő és a királyi családnak még számos tagja, valamint a párnai hercegi család több tagja. A templom hajójában helyezkedtek el a magyar országgyűlés két házának tagjai, az aranyarkanytus vitézekkel avatandók, valamint a koronázási szertartásban résztvevők is megjelentek, akik a templom előcsarnokában várákoztak a koronázó menet megérkezésére.

Háromnegyed kilenckor Csernoch János hercegprímás az apostoli keresztet vivő Machovich esztergomi prelatus kanonokkal Szmercsányi Lajos egri, Bauer Antal zágrábi, Várady L. Árpád kalocsai és Hornig Károly veszprémi püspökökkel a templom kapujához vonult, hogy bevarja a koronázó menetet.

A Mátyás templom ajtajától baloldalt helyezkedtek el a főrendek és képviselők. Ez alatt a várban rendeződött a közönség. Az utvonulat mentén mindenütt őrségek állottak. A vár környékén és a Szent György téren, ahol a koronázási domb volt, a Ludovika akadémia növendékei állottak sorfalat. A honvédek régi kék köpenyben, a közönsök vadonatúj csuka szürkében állottak ott. Ettől az őrségtől balra az első honvéd gyalogezred vette át az őrséget, egészen a Tárnok-utcaig állottak sorfalat, ahol baloldalt honvédek, jobb oldalt pedig kék ruhás tengerészek állottak fel. A kordon mögött sűrű tömegben szorongott a közönség.

Közben a várból megindult a menet a főhercegekkel és főhercegnőkkel a koronázó templomba, ahol nyolc órára már egybegyűltek a templomban megjelenendők. Megjelent a templomban Ferdinánd bolgár király is, akit megérkezésékor zúgó éljenzéssel fogadtak. A bolgár király magyar lovassági tábornoki egyenruhában jött el.

A templomban a bejáratnál jobbra a képviselőház és főrendház tagjai, a diplomáciai kar képviselői színes trakkjukban és a főpapok, lila talárjukban helyezkedtek el. A bejáratnál balra a megyék és városok küldöttei, a palota hölgyek, elől a főhercegek és főhercegnők állottak mellettük, következett az aranyarkanytus vitézek sora. A templom ajtajában foglaltak helyet Konrád báró vezértábornok, Forgács János gróf külügyminisztériumi osztályfőnök, Kövess tábornok, Hazai, Burian, Czernin, és Krobotin miniszterek.

Elindul a királyi pár.

A királyi várpalota főlépcsőcsarnokában reggel nyolc órákor gyűltek össze a koronázó menet résztvevői, diszmagyar ruhás urak, diszrunas katonák festői csoportja ünnepélyes meg hatottsággal sorakozott elől szertartás szerint.

Amikor kevéssel háromnegyed kilenc előtt Ő felsége IV. Károly király és Zita királyné a főlépcsőcsarnok bejáratánál megjelentek, az egybegyűltek lelkes éljenzéssel üdvözölték. A király és a királyné a főlovászmester segédletével az udvari nyolcfogatu diszhintóban helyet foglaltak, mire pontban kilenckor megindult a koronázó menet, amely a következőképp alakult:

Elöl félézsázad magyar kir. honvédhuszár haladt kivont k. rddal, utánuk Budapest fő- és székváros küldöttsége kocsijai haladtak, mö-

göttük lépkedtek az udvari harsonások, dobosok és szolgák. Mögöttük a magy. kir. darabont-testőrség szakasza lépkedett. Ezt követte udvari diszkocsin a királyné főudvarmestere Eszterházy Sándor gróf, aki mellett a szolgálattevő kamarás foglalt helyet a király főhadsegéde Lobkovicz herceg kocsija, majd a darabont testőrség két kapitánya, szintén kocsin következtek. A magyar királyi testőrség kapitánya és a főkamarásmester kocsija, utánuk a főpohárnok és főasztalnokmester, majd a főajtónállómester és főudvarmester, majd a főlovászmester helyettese és a tárnokmester kocsija következett. Közvetlen utánuk haladt a bűn és az országbíró helyettesének kocsija, mögöttük négy udvari diszhintó, mindegyikben három palotahölgy foglalt helyet. Mögöttük haladt a királyné főudvarmesternője és az országbíró helyettesének nejeinek fogata, melyet Tisza István grófnak, a nádor helyettesének disztogata követett. Közvetlen a nádorhelyettes diszhintaja mögött haladt nyolcfogatu diszkocsin Ő felsége a király és a királyné. A kocsi két oldalán három három udvari szolga gyalog és három három magy. kir. testőr lóháton haladt. A királyi diszhintó mögött lovagolt a magy. kir. testőrség. A menetet fél-század esasz. és kir. közös huszár zárta be.

Az utvonulat sűrűn ellepte diszmagyarba és fekete diszruhába öltözött ünnepi közönség. Sűrűn lehetett látni diszmagyarba öltözött hölgyeket is. A tribünök, ablakok zsúfolásig megteltek nézőkkel. A pénzügyminisztérium ablakából a diplomáciai kar tagjai nézték végig a koronázási menetet elvonulását. Az utvonulat mentén tábori ruhába öltözött katonák állottak sorfalat, mögöttük hullámozott az ezernyi tömeg. Amikor a menet megindult, egetverő éljenzés reszkettette meg a levegőt, amely minduntalan megújult.

A Szent György-téren, Szent György-utcán, Disz-téren és Tárnok-utcán keresztül a menet lassu léptekben a Szentháromság-utca felé, ahol a felállított honvéd gyalogszászad tisztelegése közben érkezett a menet a koronázó templom elé.

Pontban háromnegyed kilenckor indult meg a királlyal a menet. Az eső elállott és csakhamar gyönyörű napsütés ragyogtatja és csillogtatja a fejedelmi pompát a maga teljes szépségében.

A magyar királyi hírnök tisztségét Szegedy Masszák Aladár az udvarnagyi hivatal vezetője látta el. A harsonások és dobosok bordó bárony köpenyt viseltek, a magyar címerrel disztive. Utánuk következtek az udvari diszhintók, valamennyi egyforma, hatalmas üvegezett barna tónusú kocsi, gazdag arany szerszámmal és disztetésekkel. A palota hölgyek fehér selyem ruhát viseltek, drága kővekkel, briliánsokkal disztive, fejükön gyönyörű diadém volt. Ezután jött Tisza István kocsija. A nádorhelyettes megyvörös magyar ruhában volt.

Körülbelül ötven lépésre Tisza István gróf kocsija után a király kocsija jött. Nyolc fehér lóval vonva, lassan, méltóság teljesen haladt előre a kocsi. A lovakon arany nyal vert szerszámok, a kocsi maga arany tónusú, drágakövekkel disztett diszhintó, amelyet Mária Terézia királynő használt koronázatásokkor. Mikor a királyi hintó a várpalota kapujában feltűnt, az őrségen három Gewehr heraus kiáltás hangzott el és felhangzott a kürtjelzés is.

A közönség feszült figyelemmel, szinte extázisban várta a királyi pár megérkezését. Mikor a hintó feltűnt a várpalota kapujánál, felhangzott az első eljen kiáltás. Az üvegfalak borított hintó bőr ülésén baloldalt lovassági tábornoki egyenruhában, lucsmával fején ült a király, jobboldaltan magyar diszruhában a királyné. Velük szemben, hermelines fehér ruhában ült a kis trónörökös.

A közönség szűnni nem akaró, fel-fel ujló éljenzéssel fogadta a király kocsiját. A király szakadatlanul szalutálva, a királyné mosolyogva és bólogatva fogadta az üdvözléseket. A trónörökös két kezével jobbra és balra intgetve, mosolyogva bókolta. A közönség lelkes örömmel morogva éljenkezett.

A menet után két sor magyar testőr üggett és közös huszárok zárták be a menetet. A huszárok kék dolmányban voltak, valamennyien a harszerrel visszatért katonák.

Mikor a király és királyné a Mátyás-templomig érkeztek, az összegyűlt néma hódolattal fogadták a királyi párt. A király lovassági skarlátpiros egyenruhája, a királyné fehér ruhája mögött, mikor hirtelen feltűnt a kis trónörökös, akit Wallis altábornagy vezetett, harsogó éljenzés hangzott fel. A király és királyné erre kiváltak a menetből és a kis trónörököshöz mentek. E kis félbeszakítás után a menet folytatta útját. Mikor a királyi pár alakja megjelent az ajtóban, az orgona a Hymnuszt játszotta és az énekar a Hymnuszt énekelte. A Hymnus hangjai mellett helyezkedtek el a király és a királyné. Ugyanakkor betódultak a zászlóvivők a törvényhatóságok zászlóival. Az ajtót ezután bezárták. Mikor a király előre ment, hogy a koronázási szertartás megkezdődjék, a királynő imádságos könyvét elővéve, az egész szertartás alatt imádkozott.

Bevonulás a templomba.

A templom főbejáratánál Schönborn Ernő gróf főudvarmester segédkezett. Őfelségének a diszkocsiból kiszállani, míg a királynénak Eszterházy Sándor gróf, a királyné főudvarmestere segédkezett. Őfelségéket az ajtóban Csernoch fogadta a papi segédlettel. A hercegprimás odanyújtotta Őfelségének a feszületet és a szentelt viz tartót, előbb a király, azután a királyné térdet hajtottak, megcsókolták a feszületet, keresztet vetettek. Ekkor megszólaltak a harsonák és a dobok, melyeknek hangjai mellett megindultak a Loreto kápolnához. Elöl Eszterházy Miklós herceg főlovászmester az ország kivont kardjával, mögötte püspök az apostoli keresztrel, akit a magyar kir. hírnök követett, majd a király főudvarmestere, Schönborn Ernő gróf és a nádorhelyettes, Tisza István gróf következtek. A nádorhelyettes mögött haladt a király, mellette két oldalt a kalocsai és az egri érsek haladtak, mögöttük Fesztetich Pál gróf főkamara mester, Lonyay Albert gróf testőrkapitány és Hunyadi gróf aszárnysegéd haladtak.

A királyné következett ezután, akit kezénél fogva a főudvarmestere, Eszterházy Sándor gróf vezetett, két oldalt a zágrábi érsek és veszprémi püspök haladtak, mögötte az uszályvivő főudvarmesternő, gróf Apponyi Sándorné, az országbíró helyettesének neje és a két szolgálatot tevő palotahölgy haladtak.

Végül harmasával hat magyar testőr lépdelt kivont karddal.

Őfelségeik a nádor helyettesével, főudvarmesterrel, a segédkező püspökökkel és az uszályvivő főudvarmesternővel és a két szolgálatot tevő palotahölgygyel a kápolnába mentek, míg a kíséret többi tagjai a rendezők útmutatása mellett elfoglalták kijelölt helyeiket.

A kápolnában várták Őfelségéket az ország zászlóit vivő urak, az országgyűlés két házának elnöksége, a magyar és a közös miniszterek, míg a szertartásban segédkező urak az előcsarnok közepén állottak fel a koronázási jelvényekkel.

Csernoch egész segédletével a főoltárhoz ment és felöltötte a miseruhát.

A főoltár elé járul a király.

Eközben a királyné főudvarmestere a palotahölgyek segédletével a királyné fejére feltette a házi koronát. Széchenyi Emil gróf főpohárnok mester, az ezüstkeresztet, a tárnok-

mester helyettese, Teleki József a kiskeresztet átvette Klinda Teofil kanonok szertartásmestertől. Ezután a segédkező püspökök a kápolnában átadták Csekonics Endre főasztalnok mesternek Szent István kardját, Skerlecz Iván báró horvát bannak az ország almáját Apponyi Sándor grófnak, az országbíró helyettesének a jogart és vörös bársonypárnán Tisza István grófnak, a nádor helyettesének a szent koronát.

Amikor az átadás megtörtént, megszólaltak a harsonák és a dobok, harsonák rivalgása, dobok pergése közben indult meg a menet a főoltár elé. A menet élén Bányi György gróf főajtónálló mester haladt a pálcával, utána a magy. kir. minisztérium és a közös miniszterek haladtak, akiket az országgyűlés két házának elnöksége követett. Ezt követte a tizenegy zászlóvivő. Első pár Bolgárország és Kunország, második Lodomeria és Halics, harmadik Szerbország és Ráma, negyedik Horvátország és Dalmátország, ötödik Szlavonia és Erdély, mögöttük egvedül Magyarország zászlóvivője haladt. A zászlóvivők után pálcával kezében, fedett fővel lépdelt a magyar hírnök, akit a két koronaőr és a két királyi biztos követett. Mögöttük haladtak a koronázási jelvényekkel a főpohárnokmester, főasztalnokmester, főtárnokmester, a bán, az országbíró helyettese és a nádor helyettese. Schönborn főudvarmester pálcával kezében a király előtt haladt, aki magyar lovassági tábornoki diszruhájában, kezében tartott kalppal lassan haladt a főoltár felé. Jobbra a királytól, mintegy két lépéssel előtte haladt az apostoli keresztet vivő püspök, balról az ország kivont kardjával a főlovászmester helyettese, két oldalt a két segédkező püspök, mögötte a főkamaramester, a magyar testőrség, a darabont testőrség kapitánya és a főhadsegéd haladtak.

Közvetlen utánuk, fején házi koronával, hosszú uszályn diszmagyarban a királyné következett, akit a főudvarmester kézen fogva vezetett. Két oldalt a két segédkező püspök, mögötte az uszályt vivő főudvarmesternő, az országbíró helyettesének neje, két szolgálatot tevő palotahölgy haladt. A menetet hat magyar testőr zárta be.

A szentély előtt, a főoltárral szemben megnyezett trón volt felállítva. Őfelsége a király jobb oldalról lassu léptekkel felment az emelvényre és a jobboldali trónszéken helyet foglalt, míg a királyné balfelől ment fel és a baloldali trónon foglalt helyet.

A tróntól jobbra a magyar és a közös miniszterek, a két királyi biztos, a két koronaőr, az országgyűlés két házának elnökei, baloldalon pedig a tíz palotahölgy helyezkedett el. A trón körül kivont karddal feszes vigyáz-állásban hat magyar testőr állott fel.

Az emelvény körül helyezkedtek el a koronázási jelvényekkel az ország zászlós urai, még pedig felkörben a jobb oldalon. Mögöttük Magyarország, Erdély, Szlavonország, Horvátország és Dalmátország zászlóvivői állottak fel, a baloldalon helyezkedtek el a többi zászlóvivők. Az emelvény jobb oldalán a középső lépcsőfokon állott az ország kardjával a főlovászmester, a lépcsőfok sarkában az apostoli keresztet vivő püspök, a felső lépcsőfokon jobb oldalt a főudvarmester, mellette a középső lépcsőfokon állt a főkamaramester, az alsó lépcsőfokon két darabont testőrkapitány állott. A többi szolgálatot tevő udvari méltóság az emelvényen kívül helyezkedett el.

Megkoronázzák a királyt.

Amikor az elhelyezkedés megtörtént, a négy segédkező püspök a koronázási jelvényeket átvette az ország zászlósaiktól és azokat párnáikkal együtt a főoltárra helyezték el. Ekkor a templomot bezárták és megkezdődött a tulajdonképeni koronázási szertartás.

A főoltár közepén a hercegprimás foglalt helyet. Őfelsége a király, segédkező püspöke között, a főudvarmester, a főkamaramester és a magy. kir. testőrkapitány kíséretében a főoltárhoz járult. A mikor odaért, a hercegprimás néman, főhajrással üdvözölte. Az oltár legalsó lépcsőjétől alig egy lépésre támlás karosszék

volt felállítva, szemben a hercegprimással. A király ebben foglalt helyet, kissé távolabb a királyhoz fordulva a kalocsai érsek jobbról, a nagyváradi püspök balról helyezkedtek el székeiken. A kíséret másik három tagja három lépéssel a király mögött felkörben állottak fel.

Váradi L. Árpád kalocsai érsek hajadonfővel fenhangon mondotta:

Reverendissime pater, postulatus sancta mater ecclesia catholica etc.

A hercegprimás válaszul felolvasta a pontificálból az intelmét.

A mikor befejezte, Őfelsége felemelkedett karosszékéből, átadta kalpagját a főudvarmes-

ternek és a kalocsai érsektől és a nagyváradi püspöktől kísérve a hercegprimás elé ment, a legalsó lépcsőfokon letérdelt arra a vánkossra, amelyet a szertartásmester kanonok helyezett el. A hercegprimás elébe tartotta az evangéliumot, melyre őfelsége mindkét kezét rátéve, a nagyváradi püspök által tartott szövegből olvasva letette az igazságság és béke esküjét.

Az eskü befejeztével megcsókolta az evangéliumot és a jobboldalon leterített szőnyegen, amelyre a szertartásmester három aranysegélyű vánkost helyezett el, foglalt helyett. Őfelsége meghajtott fejjel hallgatta végig a leténiát. A hercegprimás a főoltár elé térdelve mondotta el a Mindenszentek leténiáját. Ut omnibus fidelibus defunctis szavakkal a hercegprimás és a segédkező papság is felemelkedett térdepléséből. A hercegprimás baljában a pásztorbottal két keresztet vetett a vánkosok fölé hajoló királyra.

A leténiát után „Oremus praetende Domine” kezdetű imát mondta el a hercegérsek, melynek végeztével Őfelsége a két segédkező püspök támogatásával felemelkedett, átvette a főkamaramestertől kalpagját és a két segédkező püspök, a főudvarmester, főkamaramester és a testőrkapitány kíséretében a sekrestyébe vonult, ahol kalpagját, mantóját, kardját letette, és kíséretével visszatért a főoltár elé, melynek legfelső lépcsőfokán elhelyezett párnán térdreereszkedett. Ekkor a kanonok szertartásmester aranytálczán odanyújtotta a hercegprimásnak a szent olajat, mellyel a hercegprimás Őfelségének jobb kezére a szent olaját, jobb karcsuklóját megkenste, közben imádkozva Őfelsége felemelkedve, kíséretével a sekrestyébe vonult vissza, ahol a szent kenetet leterölték. Ezután visszatért a szentéllyel szemben felállított trónhoz, ott térdeplőjére ereszkedett. A két segédkező püspök odahozta a Loreto kápolnából Szent István palástját és a főudvarmester és főkamaramester segédkezése mellett Őfelsége vállaira borították.

A hercegprimás harsona és dobzó közben megkezdte a szent misét és a Gradualeben levő kettős Allelujá-ig folytatja. Az alleluja elhangzása után a segédkező papsággal a főoltárhoz ment és a közepén felállított földistoriumra ült. A kanonok szertartásmester átvittotta Szent István kardját, melyet a hercegprimás kivont hüvelyéből.

Őfelsége ekkor két segédkező püspöke és főudvarmestere, főkamara és a testőrkapitány kíséretében a főoltárhoz járult és a legfelső lépcsőfokon elhelyezett párnán letérdelt. Lehajtott fővel, a hercegprimás felé fordulva jobb kezével átvette Szent István kardját, miközben a hercegprimás mondta: *Accipere gladio de altri sumptum.*

Őfelsége ezután visszaadta a kardot a hercegprimásnak, aki a szertartásmester segítségével hüvelyébe rejtette vissza. Eközben a király felemelkedett térdepléséből. A két segédkező püspök, főkamaramester és főudvarmester segédkeztek. Ezután a hercegprimás Szent István kardját Őfelsége dereka köré övezte ezen szavakkal: *Accingere gladio.*

Őfelsége ekkor a templom hajója felé fordult. Magasan kiegyenesedve kivonta hüvelyéből Szent István kardját és egy vágást tett előre, egvet jobbra és egvet balra. A keresztvágás megtétele után a kardot hüvelyébe rejtette. Ebben a pillanatban a templom kapujánál álló honvéd diszszázad üdvövéseket adott.

Eközben a nádorhelyettese a főoltárhoz járult és a hercegprimás oldalán foglalt helyet. A király miután kardját hüvelyébe rejtette ismét térdre ereszkedett.

Néma csend honolt a templomban.

A hercegprimás és a nádorhelyettese együtt felemelték a koronát a vörös bársonyvánkossról. A többi érsek és püspökök eközben jobbkezüket a szent korona felé kinyújtva állottak.

A hercegprimás: „Accipe coronam regni” szavakat mondja.

A nádorhelyettes és a hercegprimás együttesen a király fejére tették a koronát, mire a hercegprimás áldást mondott királyra.

A hercegprimás Accipe virgam virtutis szavakkal átnyújtotta a jogart és az országalmát. A két segédkező püspök a főudvarmester és főkamarszmester segédletével leoldották ő felsége derekáról Szent István kardját, amelyet a főoltárra helyeztek vissza. Ekkor eldőrdült a honvéd század második üdvölvése.

Időközben a koronázási jelvényeket és az országzászlókat vivő országzászlósok a szentély evangéliumi oldalán elhelyezett trón körül állottak fel.

A hercegprimás, a nádor helyettese, a kalocsai érsek, a nagyváradai püspök, a főudvarmester, a főkamarszmester, a magyar kir. testőrkapitány és a segédkező papság a trónhoz vezették a királyt.

A király jobbán a hercegprimás, balján a kalocsai érsek, lent a

trónnal szemben a nádor helyettese, mögötte a szűkebb kíséret tagjai helyezkedtek el. A hercegprimás ekkor ezt mondja: Sta et retine a modo locum quem hujusque legitima successione tenuisti haereditario jure Tibi a Deo delegatui per auctoritatem omnipotentis dei. Közvetlen ezután a nádor helyettese Tisza István gróf harsány hangon elkiáltotta: *Eljen a király!*

Az eddig visszafolytolt lelkesedés elemi erővel tört ki. A zsufolásig megtelt templomboltzatai megremegtek az összegyűlt lelkes, hármass éljenkiáltásától. A diszszázad üdvölvése és a Gellért-hegyen felállított ágyuk üdvölvései tudatták a templom és a koronázási utvonál környékén ezrével várakozó tömeggel, hogy a *koronázás megtörtént* s ekkor egetverő éljenzés hangzott fel, amelyet a templomban is meghallottak. Budapest összes harangjai megkondultak s zugva üdvözölték a koronás fejedelmet.

A két segédkező püspök őfelségétől átvette a jogart és az országalmát, és a főoltáron levő váncosra helyezték el. A hercegprimás ismét helyet foglalt a főoltárnál a laudistoriumon.

Megkoronazzák a királynét.

Ő felsége fején a szent koronával a két segédkező püspök és szűkebb kísérete a főoltárnál ülő hercegprimás elé ment, ahova a főudvarmester a királynét is odavezette. A királyné fejéről a főudvarmester levette a házi koronát és átadta az udvari kincstárnoknak, aki egy oldalt álló asztalkán helyezte el.

Ekkor a hat magyar testőr a trónnal szemközt, a pápai nuncius oldalán helyezkedett el.

A szertartásmester ő felsége elé tartotta a pontifikálót, amelyből a király ezt olvasta fel: *Reverendissime pater, postulamus etc* szavakkal az oltár előtt álló királynét bemutatja a hercegprimásnak. Utána kíséretével egyetemben visszatért trónjához és azon helyet foglalt.

A királyné térdre ereszkedett. A hercegprimás a Mindenszentek létániáját mondtatta el, miközben a nádorhelyettese és főudvarmester ő felsége fejéről levették a koronát és a főoltárra helyezték el. A hercegprimás Oremus sempiternae Deus kezdetű imát mondta el, majd a szent olajjal a királyné jobb kezcsuklóját, jobb karcsuklóját és vállai között megkenste. A szertartás alatt az uszályt hordó főudvarmesternő jobbról és a főudvarmester balról, a kíséret többi tagjai mögötte állottak. A felkenés után a sekrestyébe vonult a királyné női kíséretével, míg a férfiak a sekrestye előtt várták meg visszaérkezését. A királyné kíséretével együtt visszatértek a főoltárnál álló hercegprimás elé. A főudvarmester az asztalkáról felvéve átadta Hornig Károly báró veszprémi püspöknek a házi koronát, aki a házi koronát a legfelső lépcsőfokon térdelő királyné fejére helyezte.

A nádor helyettese és a hercegprimás ezután az oltárról felvéve a szent koronát, azzal megérintették a királyné jobb vállát.

A hercegprimás ezután a koronát a nádor helyettesnek adta át, aki a koronával trónhoz ment és a főudvarmester segédletével őfelsége fejére helyezték.

A hercegprimás ezután átnyújtotta a királynénak a jogart és az országalmát, majd a királyné kíséretével együtt visszatért az őfelsége trónja mellett felállított trónhoz, ahol a királyné helyet foglalt.

A hercegprimás ekkor megkezdte a „Te Deumot”. Ekkor a templom kapujánál a honvédség ismét diszlövészeket adott, gellérthegyi

ágyuk is megdőrdültek és Budapest összes harangjai is megszólaltak.

A Te Deum befejeztével a hercegprimás a főoltár közepén elénekelt a Deus hujus misericordiae kezdetű imát, majd helyére ment és folytatta a szent misét. A mise közben a veszprémi püspök átvette a királynétől a jogart és az országalmát, azokat őfelségének nyújtotta át, aki jogarral és az ország almájával kezében a trónon telegenyesedve állva hallgatta végig a misét és az evangélium eleneklését.

Evangélium után a jogart és az almát a segédkező püspökök a jelvényvancosokon helyezték el. A kalocsai érsek a szertartásmester segédletével őfelségeiknek odanyújtotta az evangéliumot, amelyet megcsókoltak, majd a trónon térdre ereszkedtek.

Ekkor felhangzott a „Credo”, melynek végzetével a segédkező püspökök a jelvényvancosokat átnyújtották az országzászlósoknak. Offertoriumkor a hercegprimás a laudistoriumon foglalt helyet. A király és a királyné kíséretükkel a főoltár elé vonultak, a legfelső lépcsőfokon térdre ereszkedve megcsókolták a hercegprimás által odanyújtott ostyátartó tányérkát.

Ezután a főudvarmester a királynak, az országbíró helyettesének neje a királynénak, régiművi, vertezüst tányéron átnyújtott egy-egy darab aranypénzt, amelyet a király és a királyné a szertartásmester aranyos csészéjébe dobáltak. Ezután kíséretükkel visszatértek trónjaikra. A hercegek folytatja a misét, miközben az egri érsek, megfűstölte őfelségeiket.

Amikor a szentmise a kanonig ért, a kalocsai érsek a királyhoz lépett, leemelte a szent koronát és a nádor helyettesének jelvényvancosára helyezte. A királyné koronáját a veszprémi püspök vette le és adta át az udvari kincstárnoknak.

Urfelemutatáskor a zászlótartók meghajtották zászlóikat, a király és királyné lehajtott fővel ültek trónjukon. Az Agnus Dei alkalmával a kalocsai érsek a királynak és a királynénak odanyújtotta a kiskeresztet, amelyet megcsókoltak és ezzel átvették a béke csokját.

Esküszik a király.

A király ekkor átvette a püspöktől a jogart és az országalmát. Ekkor a templomban levők kivonultak a templomból és elfoglalták az esküemlőn kijelölt helyeiket.

Ezután megindult a menet az esküemlőhelyhez. Elöl Budapest küldöttsége, mögöttük

Aldozáskor a király és a királyné csupán a négy segédkező püspök kíséretében járultak a főoltárhoz, ahol a váncosokon térdre ereszkedve részt vettek a szent áldozásban. Áldozás után visszatértek a trónnál elhelyezett imaszalmolyokhoz. A nádor helyettese, a kalocsai érsek segédletével őfelsége fejére tette a szent koronát, a veszprémi püspök pedig a királyné fejére a házi koronát.

A szent mise bevégeztével a hercegprimás áldást osztott.

A király és szűkebb kísérete, utána a királyné és szűkebb kísérete a sekrestyébe vonultak. A többiek a szentélyben maradtak. Ekkor megnyiták a templom főajtói. A törvényhatóságok zászlótartói ismét kivonultak a templomból és két oldalt állottak fel.

Távozik a királyné.

A királyné a sekrestyében letette a házi koronát, amelyet az udvari kincstárnoknak adtak át. A királyné ezután főudvarmesterétől vezetve kíséretével együtt eltávozott a templomból. Diszlüntájába szállott és fényes kíséretével együtt visszatért a várba.

A menet a következőképpen alakult: Elöl egy szakasz honvédhuszár, azután udvari harsónások és dobosok, magyar darabont, testőrök egy szakasza, majd diszkocsiban a királyné főudvarmestere, a szolgálattelvő kamarással. Ezt követte a királyné nvoletogatu diszkocsija, melynek két oldalán hat gyalog udvari szolgáló és hat lovas testőr haladt. A királyné kocsiját követte a főudvarmesternő és országbíró helyettese nejeinek kocsija, majd négy kocsiban tizenkét palotahölgy. A menetet egy szakasz közös huszár zárta be. Amikor az utvonalon a királyné kocsija feltűnt, az egybegyűlt viharos éljenzésbe törtek ki, amely szünni nem akarva meg-megújult, míg csak a királyné kíséretével a várban lévő lakostályaiban el nem tűnt.

Az egybegyűlt lelkes éljenzése közben vonultak ki a templomból a királyi pár és a trónörökös. Az egész koronázási szertartás alatt a királynéval szemközt ülő főhercegek és főhercegnők felállottak és előre hajolva nézték a királyt és a királynét. Augusztai főhercegszöny sötétzöld magyar mentében volt sötétzöld ékszerekkel.

Aransarkantus vitézek felavatása.

Ezalatt a templomból a királyi család megjelent női tagjai is eltávoztak. Őfelsége a király pedig kíséretével együtt visszatért a sekrestyéből és a trónra lépve felvezette Szent István kardját. A trón körül a főudvarmester, a főkamarszmester, a főrendiháznak, a képviselőháznak megválasztott tagjai helyezkedtek el, hogy segédkezzenek őfelségének az aransarkantus vitézek lovaggu ütésénél.

A király, miután Szent István kardját kihuzta hüvelyéből, leült a trónszékre és ekkor Rosner Ervin báró névszerint megnevezve előszólította a kiszemelt jelölteket, akik egyenkint térdre ereszkedtek a trón előtt, mire a király mindenkinek vállát megérintette Szent István kardjával. A lovaggu ütés szertartásának bevégezése után a lovaggu ütött vitézek a Szentháromság-teren a kamarások és titkos tanácsosok csoportja mellett helyezkedtek el.

Az aransarkantus vitézek felavatása közben feltűnt Tisza Lajos gróf, akit mivel betjara támaszkodott, legénye, egy közhuszár kísért. Az egész templomban ő volt az egyetlen közember. Rosner Ervin báró fia is nagy feltűnést keltett, mivel csak félában, mankora támaszkodva jelentkezett az aransarkantus vitézek felavatásához.

A király leoldotta derekáról Szent István kardját, átadta egyik segédkező püspöknek, aki azt a főasztalnokmester jelvényvancosán helyezte el.

a törvényhatósági kiküldöttek, az országház két házának tagjai elvegyülve, a magyar miniszterek és a közös miniszterek, az országgyűlés két házának elnökei, a tizenegy zászlóvivő az előbbi sorrendben, a főajtónállómester, a két koronaőr, a két királyi biztos. A kor-

názási jelvényeket vívő zászlós urak a jelvény-vánkosokkal, mögöttük lovagolt a nádor helyettese, kezében az esküvői szövegével. A nádorhelyettes után következtek a főhercegek, akik után közvetlen lovagolt a király, fején a szent koronával, Szent István palástjával vállán, jobb kezében a jogarral, baljában az ország almájával. Jobbról a hercegprimás, balról a kalocsai érsek lovagoltak. A király előtt pár lépéssel jobbra az apostoli keresztet vívő püspök, balról a főlovászmester helyettese az ország kivont kardjával lovagoltak, míg a király mögött a főudvarmester, a főkamarmester, a magy. kir. testőrkapitány, a két darabont testőrkapitány, a főhadsegéd és két oldalt három-három magyar testőr lovagolt.

A menetet a papság zárta be, amelynek élén a pápai nuncius haladt.

Amikor a menet az esküemlévényhez ért, a király a jogart az országbíró helyettesének, az ország almáját a bánnak adta át, majd átvette a főpohárnokmestertől az eskükeresztet és az emlévényt ment.

Az emlévényre menet közben a király előtt haladt az apostoli keresztet vívő püspök, baloldalt a főlovászmester helyettese az ország kardjával, jobb oldalt a hercegprimás, baloldalt a kalocsai érsek, mögöttük a nádorhelyettese és az országgyűlés két házának elnökei haladtak.

A király az emlévény közepén megállott, Tisza István gróf nádorhelyettes felmutatta az országgyűlés által jóváhagyott és a király által aláírt eskü szövegét, amelynek azonoságáról meggyőződve, kelet felé fordult és átszellemült arccal jobb kezének három ujját feltárva, baljában az eskükereszttel letette az esküt, amelyet a hercegprimás olvasott fel a nádorhelyettes által előzőleg átnyújtott eskü szövegéből.

Az eskü így hangzik:

Mi, első Károly, isten kegyelméből Ausztria császára, Csehország király és Magyarországnak e néven negyedik apostoli király, mint Magyarország és Horvát-, Szlavon- és Dalmát országoknak

örökös és apostoli király, esküszünk az élő istenre, a Boldogságos Szűz Máriára és istennek minden szentjeire, hogy az isten egyházát, Magyarország és Horvát-, Szlavon- és Dalmát országok törvényhatóságait és egyházi és minden világi rendű lakosait jogaikban, kiváltságukban és szabadságukban, szabadalmaikban, régi, jó és helybenhagyott szokásaikban megtartandjuk, mindenkinek igazságot szolgáltatunk, Magyarország és Horvát-Szlavonország és Dalmátország jogait, alkotmányát, törvényes függetlenségét és kerületi épességét sértetlenül fentartandjuk, dicső második András törvényeit, kivéve mindazon által ezen törvények 31. cikkének záradékát, mely így kezdődik: „Quot si vero nos . . .” — egészen ezen sorokig: „in perpetuum facultatem” — megtartandjuk. Magyarország és Horvát-Szlavon és Dalmátországok határait és ami ezen országokhoz bármint jogon és cimen tartozik, el nem idegenítjük, se meg ne csonkítjuk, sőt a mennyiben lehetséges, gyarapítjuk

Lóra ült a király.

A király közben lejött az emlévényről, az eskükeresztet átadta a főpohárnokmesternek és kíséretével együtt visszatért a Mátyás templom sekrestyéjébe, ahol megvárta a koronázási dombhoz való menet kialakulását. A menet kialakulása után őfelsége a főudvarmester segítségével felült hófehér paripájára. Ekkor elindult a menet a Szent György-téren a koronázási dombhoz. Elöl egy szakasz honvédhuszár haladt kivont karddal. Mögöttük Budapest és a többi törvényhatóságok küldöttségei zászlóikkal, az országgyűlés két házának tagjai elnökeik vezetésével a magyar és a közös miniszterek, ezek gyalog haladtak. Mögöttük jöttek loháton az előzőleg már felsorolt sorrendben a zászlóvivők, a királyi hírnök magasra

és kiterjesztjük és megtartandjuk mindazt, amit ezen országok közjavára, dicsőségére és öregbítésére igazságosan megtehetünk. Isten minket úgy segéljen és annak minden szentjei.

A király az esküt nyomtatékosan, minden szót hangsúlyozva, tisztá, mélyen csengő, erőces hangon mondta el. Az eskü utolsó szavait: „Isten minket, úgy segéljen és annak minden szentjei” emeltebb hangon, szinte átszellemülten mondta. Mikor a király utolsó szavai elhangzottak, a közönség tomboló éljenzésbe tört ki. A katonazenekar a Himnusz játszotta, amelyet a közönség vele együtt énekelt. A király a himnusz fesszes, tisztelő állásban teljes ornatusban az emlévényen hallgatta végig.

Ezt a szertartást a királyné és a trónörökös a várpalota emeleti ablakából nézték végig és fehér kendőt lobogtattak a király felé. A bolgár cár József főherceg palotájának első emeleti ablakából gyönyörködött a látványban.

Amikor a Himnusz elhangzott, Tisza István nádorhelyettes háromszor kiáltotta: *Eljen a király!* Szavai elveszték a körülállók és távolabb egybesereglett nép harsány egyet-
verő éljenzésében.

A honvédszázad diszlövése és a Gellért-hegy ágyúinak dörgése között ismételték meg az egész utvonalon mentén a messzehangzó kiáltást: *Eljen a király!*

tartott pálcával, a főajtónállómester, a koronázási jelvényeket vívő országzászlósok maguk előtt tartott jelvénytárcsákkal, a nádor helyettese, a királyi főhercegek, akiket a király és kísérete követet. A király fején Szent István koronájával, vállán palástjával és oldalán kardjával. A király előtt jobb oldalt az apostoli keresztet vívő püspök, baloldalt a főlovászmester helyettese az ország kardjával, mögötte a főudvarmester, a főkamarmester, a magyar királyi testőrkapitány, a két darabont testőrkapitány és a főhadsegéd lovagoltak, két oldalt pedig három-három magyar testőr.

A király és kísérete után lovagolt a magyar kir. testőrség egy csapata, utánok jöttek gyalog a titkos tanácsosok, a kamarások és az

Koronázási ünnepély az aradi kulturpalotában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kulturpalota megnyitó ünnepe alkalomával, amikor pedig az ország szellemi arisztokráciájának egyrészen kívül a kultuszminiszter is jelen volt, nem gyűlt össze olyan hatalmas ünnepi közönség, mint amilyent Arad mai koronázási ünnepélyén láthattunk. A zuhogó eső sem tudta visszatartani az érdeklődő ezreket és a publikumnak ama része, amely a márványos, csillogó, cirádás díszteremben nem kaphatott helyet, a folyosókon szorongva hallgatta az előadók rendkívüli szellemi élvezetet és igaz lelki gyönyörűséget nyújtó produkcióit.

A palota kapuját háromnegyed tizenegykor nyitották meg és szinte néhány perc alatt helyezkedett el a rengeteg tömeg. Az első padokban a közhivatalok vezetői, a helyőrség legmagasabb rangú tisztjei (köztük igen számos német főtiszt) és a polgári társadalom előkelőségei foglaltak helyet. A pódiumon előbb a 33. gyalogezred zenekara, majd körötte az aradi tanuló ifjúság helyezkedett el félkör alakban. A közönség elhelyezésének nehéz feladatát Kovács Vince kulturtanácsos a töle megszokott ambícióval oldotta meg és minden pillanatban felhangzott a teremben harsány hangja:

— Ebben a padban méltótlanság helyet foglalni.

— Lehetőleg senkise maradjon állva.

Sajnos azonban az érdeklődők tömege felülmúlta az ülőhelyek számát. Kevéssel 11 óra után vette kezdetét az ünnepély. A közönség áhítatos csendben hallgatta Zellner Sándor, a kiválóan ismert katonai karmesternek pompás

szerezményét, az *Ünnepi imát*, amelyet Zellner dirigálása mellett a 33. gyalogezred zenekara játszott el tökéletes precizitással. A zeneműből hangulatosan törtek elő a Himnusz felső akkordjai. Az Ünnepi ima után a Himnusz következett, melyet Szántó Péter tanár kitűnő vezetésével a tanulói ifjúság énekelt el a zenekar kíséretével. A nemzeti imát a publikum állva hallgatta végig.

Ezután Lőcs Rezső helyettes polgármester a város képviselőiben (a koronázás miatt Budapeston tartózkodó Varjassy polgármester helyett) rövid megnyitó beszédet mondott, amelyben megköszönte a polgárságnak, hogy ilyen impozáns számmal jelent meg Arad vezetésének hívó szavára. Majd méltatta az új király és hitvese fenkölt gondolkodás módját és amaz óhajának adott kifejezést, hogy teljes harmóniában fog élni az új királyi pár a magyar nemzettel. A tartalmas és gondolatokban dúsz beszéd igen mély hatást tett a hallgatóságra, amely tapsokkal adott kifejezést őszinte tetszésének.

Utána Kesztlerné Kápolnay Juliska az aradi nemzeti színház művésznője szavalt a mély közvetlenséggel Grallertné Martini Hilda rendkívül sikerült poémáját, amelyből a következő részt közöljük:

Ne sirjatok ma, árva, özvegyek!
Boruljatok le, míg az óra tart —
Körül az ellenséges, rőt hegyek
Mosolygó hősnék lássák a magyart!
A szíve ünnepel, a karja vas —
A kedve szerelem és szent harag!
Kezében kard van, lelkében tavasz —
Könnyben és üdvben gögűs ur marad!

A koronánkat nem virágból fonták:
Vas és arany — munka s királyi fény —

Osztozik rajt a ma és ősi mondák,
Főúr, paraszt, dúsgazdag és szegény.
Ki hordja azt a férti: benne lássuk
Az igazat, a napot, az erényt —
Nekünk lobogjon dicső ragyogásunk!
Legyen vezérünk, csillagunk: miénk!

A teste legyen testünknek a része,
És forrjon össze lelkünkkel a lelke!
Vérünk hullását könnyű hullajtva nézze —
S virágníllásunk himnuszát énekelve...
Csitítsa el a bánatot, mi fáj!
Békében, oltsa el a bus vihart —
Ó, áldd meg Isten, áldd meg a királyt!
És áldd meg benne százszor a magyart!

Ugy a költemény, mint az előadás a legteljesebb mértékben megnyerte a közönség melegebb érdeklődését és a hallgatóság percekig tapsolt. A lelkes tetszésű ismét felhangzott, a mikor Zombory Andor középiskolai tanár, az Aradi Közlöny munkatársa jelent meg az emlévényen és elmondta ünnepi beszédjét, amelyet a közönség tapsai sürün meg-megszakítottak. A költői gondolatokban valóban gazdag, ragyogó verssorokkal élelített beszéd csodás hatással volt a közönségre, amely őszinte és megérdemelt óvációban részesítette az ünnepi szónokot. A beszéd egyik része így szól:

...És ott a baldachin alatt, látó szemekkel e nagy pillanatban a feléje sugárzó korona fényében mit láthat a királyi szem?

— Látja-e hogyan mozdul meg e pillanatban Magyarország földje? A Kárpátok ormán meghajlik a fenyőszál, az Alföld akáca meg-
rázza tarczáját s Buda felé remeg; az ő magyar folyók: a Tisza, a Maros sebesebben öntik habjaikat, ütemes mozgásuk himnuszokat mond el. A hegyek mélyében megmozdul az arany, a bányák fenekén telecsillog az ezüst, a

aransarkanytus vitézek, akiket diszhintókban a hercegprimás, a pápi nuncius a kalocsai érsek, a két királyi biztos és a két kofonaőr követett. A menetet egy szakasz közös huszár zárta be.

A kardvágás.

A Szent György-térre érve a koronázó domb körül helyezkedtek el, míg őfelsége felnyargalt a dombra és láthatóan, mélyen megindulva kivonta Szent István király kardját és azzal a világ mind a négy tája felé egy-egy vágást tett. Erős, szilárd kézzel tett vágások mintegy jelképezték a mai fergeteges idők-

Koronázási diszebéd.

A Koronázás ezzel be volt fejezve és a király kíséretével visszatért a várpalotába, ahol a főudvarmester időközben már intézkedéseket fogantatott a tanteremben felállított asztalok körül, az ételek felhordására és a diszebéd körüli szertartásokra. A koronázási diszebéd jelen voltak a főhercegek és főhercegnők, a palotahölgyek, a zászlós urak és zászlóvivők, a két királyi biztos, a két koronaőr, valamint a képviselőháznak és a főrendiháznak erre kiválasztott tagjai. A rendezők útmutatásai szerint a jelenlevők elfoglalták helyüket. A főudvarmester ezután jelentést tett a királynak, aki erre lakosztályából a királynéval együtt elindult a terem felé. A menet így alakult: elől az ajtónálómester, azután a magyar kormány tagjai és a közös miniszterek, utána a képviselőháznak és a főrendiháznak elnöksége, a magyar királyi hírnök a pálcával és feltett főveggel, utána a nádorhelyettes, a pápai nuncius, a hercegprimás és a kalocsai érsek és az apostoli keresztet vivő püspök. Ezután következett a király, *fején Szent István koronájával, vállán a palásttal.*

A királyt a főudvarmester és a főkamarmester kísérte, velük volt a királyi testőrkapitány és a két darabont testőrkapitány, valamint a szolgálatot tevő főhadsegéd. A királynét gyémánt diadémmal fején, kezénél fogva a kis trónörökös a főudvarmestere vezette be. Utálya főudvarmesternője, az országbíró helyette-

vasára dübörög, a réz rámenydörög, sóhegyek indulnak, sóhajok zudulnak s mind-mind azt kiáltják: — Magyarország kincse: aranya, ezüstje, vasa, reze, sója — mind a tied vagyunk!

Megmozdul az ég is, megmozdul a lég is: a magyar ég kékje rámosolyog szeliden, az Altöld delibábja tünderregéket mesél el neki, erdők vadonából szelid szarvasnyíjak, csoda szarvasnyíjak vonulnak előtte, duvadak leszállnak a havasi barlangok éjszakáiból, teje fölött erdélyi sasmadarak szállnak, pacsirták zenélnek: Tied vagyunk, mind, mind!

Tengernyi gazdagság ömlik az ölébe, Dárius kincsei semmik voltak ehhez s mégis... érzi-e a fejedelem lelke, hogy e tengernyi gazdagság birtokában még mindig szegény, szegényebb az utcséli koldusnál?

Hogy a hegyek aranya sápadt, hogy a bányák ezüstje szürke, a vas: kő és darva; a sónak nincs íze, hogy az égbolt nem kék, a delibáb nincs itt?

Erzi-e, hogy mindezt mi teszi majd szépé? Értéket, lenyit, valóságot mi fog adni e tengernyi gazdagságnak? Erzi-e, mitől lesz az aranyére: pénze, a vas: acékkardda, a réz: oromot hirdető harsány tromblava? Mitől jó meg íze a sónak, mi teszi kekké a magyar égboltot s mi varázsolja le a delibáb regéit?

Erzi-e az uralkodó, hogy mindezek fölött van egy százszorosan nagyobb kincs, amely nélkül minden értéktelen, de amelynek birtokában minden értékke lesz s ez a kincs — a magyar nemzet szíve!

Végül a zenekar a Rákóczi-indulást játszotta, amelyet a közönség szintén állva hallgatott végig. A felejthetetlen ünnepély egy óra hosszáig tartott és a közönség olyan érzelmeikkel hagyta el a termet, mintha templomból távozott volna.

ben, hogy szilárdul, rendületlenül kész védelmezni az ország területét minden oldalról jövő ellenséggel szemben.

A kardvágások megtétele után a körülállók egetverő éljenzésben törtek ki, amely szünni nem akarva egyre kiújult és mindig messzebb-ről és messzebb-ről hangzott ismét fel. A Gellért-hegyi ágyuk üdvölvéseket adtak. A király ezután lenyargalt a dombra és a kíséretnek löhátan és kocsin levő tagjaival a várba hajtatott az utvonalon levők örömmujjongása és üdvözlései között. A vár főlepcsőbejárataival a főlepcsőmester segédkezett őfelségének lováról leszállni. A király ezután lakosztályába vonult vissza.

sének neje és két szolgálatot tevő palotahölgy vitték. Mielőtt az asztalnál helyet foglaltak volna, egy arany medencében, amelyet két nemes apród tartott, megmosták kezüket. *Tisza István gróf nádorhelyettes öntötte a vizet, a törölközőt Csernoch János hercegprimás nyújtotta át előbb a királynak, azután a királynénak.*

Mikor a királyi pár az asztalnál helyet foglalt, Csernoch János hercegprimás asztali áldást mondott. Ezután a király a magyar királyi főkamara, a királyné pedig főudvarmestere segítségével leült. A királyi főudvarmester levette őfelsége fejéről a szent koronát, egy asztalon álló aranytálca alá helyezte el, a mely mellett a koronaőr és a két királyi biztos állva maradt és csak az ebéd végeztével, mikor a király ismét fejére tette a koronát, távozhattak el onnan. A király az asztalnál helyet foglalva jobbján Csernoch János hercegprimás, mellette Várady Arpád kalocsai érsek ült. A királyné balján a nuncius, mellette Tisza István gróf nádorhelyettes foglalt helyet. A király és a királyné egymás mellett ültek. Őfelsége széke mögött a magyar főudvarmester állott a pálcával, mellette balra a főkamarmester. Az egész asztal egy emelvényen állott, amelynek lépcsőjén a magyar királyi testőrkapitány, egy főhadsegéd, a jobb sarkában pedig a kettős apostoli keresztet vivő püspök állott. Ezenkívül a magyar királyi hírnök. A királyné széke mögött a királyné főudvarmestere helyezkedett el. A lépcsőnek két oldalán a darabont testőrség két kapitánya és a szolgálatot tevő kamaras állott. A főpohárnokmester arany serleget nyújtott a királynak. Az ételeket a főszobakamester vezetésével az országgyűlés kiküldöttei hordták körül és előre megállapított sorrendben helyezték el az asztalra, azután kivitték. Amikor a király a serleget ajkához emelte, az összes vendégek felállottak és mindaddig állva maradtak, amíg a király a poharat nem tette vissza az asztalra, illetőleg nem nyújtotta át a főpohárnoknak. Mikor a király a főpohárnokmestertől átnyújtott serleget először emelte fel és ajkához érintette, a Gellért-hegyen felállított ágyuk üdvölvéseket adtak le. A király ezt a pohárköszöntést mondta:

— *Eljen a haza!*

A hercegprimás ezt válaszolta:

— *Eljen a király!*

A palotahölgyek, akik eddig a fal mellett állva vettek részt az ebéden, most eltávoztak a teremből és csupán a csemege felszolgálatánál tértek vissza.

A szertartás végeztével a király és királyné ismét megmosták kezüket az előbbi segédlettel. A királynak ezután, midőn még az asztalnál ült, a főudvarmester fejére tette a szent koronát, majd a királyi pár felemelkedett az asztaltól, Csernoch János hercegprimás asztali áldást mondott, amely után a király és a királyné tényleg kíséretével lakosztályába vonult vissza. A főkamarmester levette fejéről a koronát és a palástot. A kíséret ezután eltávozott.

Ujarad képviselője szolgált fel.

A koronázási ebédet Berchthold Lipót gróf, Eurián István báró, Andrassy Gyula gróf, Festetics Taszilo herceg, Pallavicini György örgróf, Huszár Károly és Filip János ujaradi képviselő, két paraszt ruhába szol-

gálták fel. A terem oldalán, a falak mellett, az udvarhölgyek sorakoztak diszruhában. Amikor a vendégek a teremben elhelyezkedtek, megnyitott az ajtó és bejöttek a főhercegek és főhercegnők. Mária Josefa főhercegnő, Blanka főhercegnő, aki különös feltűnést keltett, mikor a terembe lépett, magyar paraszt ruhában volt, piros-fehér-zöld selyem pártával a fején. Ilyen ruhában voltak Zsófia és Izabella főhercegnők is.

Után a bolgár cár lépett a terembe, kezén vezetve a kis trónörökösét. Két kis széken foglaltak helyet és nézték végig az ebédet, amely nyolc percig tartott. Mely csend volt a teremben. Csak egyszer tört meg a csend, mikor oldalt a kis trónörökös hangosan kezdett beszélni a bolgár cárral. A királyné erre felpillantott és nevetni kezdett. Amikor az „Eljen a haza” felköszöntőt a király elmondta, az egész ünneplő sereg hatalmas eljenkiáltásba tört ki.

Egy másik szemtanú beszélt el:

Amikor a király és a királyné bevonultak a terembe, néma csend volt, mert az etikette szerint, amíg a király nem szólal meg, addig senkinek sem szabad beszélnie. A nagy csendet hirtelen harsány „eljen” kiáltás törte meg. A kis trónörökös kiáltotta el magát, aki a bolgár cárral egy felső páholyban ült és akit a cár egy széken tartott. Minden szem természetesen feléje fordult, a királyné mosolyogva nézett fel fiára, azután helyet foglalt az asztalnál. Az ebéd közben, a királynak és a hercegprimásnak felköszöntője után Mária Josefa főhercegnő, a király anyja, az örömtől sírva fakadt, amikor azt a nagy lelkesedést látta, amellyel az uralkodót ünneplik. Később, mikor a sütemények feltalálása volt, a kis trónörökös olyan hangosan beszélgetett a bolgár cárral, hogy a királyné kénytelen volt felneézni rá és szemével mintegy feddőleg csendre intette gyermekét. Az ebéd végeztével a bombonokat a jelen lévő urak emlékül magukkal vitték.

Elvitték a koronát a király lakosztályából.

Az ebéd befejezte után a koronázási jelenvényeket a király jelenlétében a Mátyás templomból időközben áthozott vasládában helyezték el, a ládát lezárták, a kulcsokat pedig a király átadta a királyi biztosoknak. A ládára ezután rátették Szent István peesétjét és hatfogatu kocsin a székestőváros küldöttségének kíséretében a Mátyás templomba vitték, ahol az ugynevezett Gara kápolnában közszemlére helyezik el és három napig közszemlén lesz kitéve.

A koronázó országgyűlés záró ülése.

A koronázási ebéd befejezése után a képviselők és a főrendek a képviselőház kupolacsarnokában ismét összegyűltek. Jósika Samu báró elnök a következő beszéddel nyitotta meg az ülést:

— Mint mindannyian örvendő tanui voltunk, a koronázás magaslatos ténye a törvényeknek és alkotmányos hagyományoknak megfelelő módon végbement. Őfelsége IV. Károly király Szent István koronájával Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmát országok apostoli királyává, felséges hitvese pedig Magyarország királynéjává, évszázados gyakorlat által szentesített szertartások szerint megkoronáztatott és ócsászári és királyi apostoli felsége az alkotmány szerinti királyi esküt az országgyűlés két háza által elfogadott szövegben isten szabad ege alatt letette. (Viharos éljenzés.) A koronázás tényének és szertartásainak részletes leírását az országgyűlésnek e célra választott országos küldöttsége fogja jelentésében annak idején az országgyűlés elé terjeszteni. (Éljenzés.)

Szász Károly alelnök mondotta ezután a következő beszédet:

— Mielőtt a mai együttes ülést bezárnám, nem mulasztatom el, hogy kifejezést ne adjak mindannyiunk ama hazafias és őszinte örömének, hogy a most lefolyt magasztos országgyűlési eszelekménynek tanui lehettünk. Az országgyűlés minden tagja bizonyára átérzi annak az órának jelentőségét, amelyben a szentség tényével övezett korona a legelső magyar ember felkent homlokát érintette (Eljenzés) és ezzel a nemzet új vezért, új támaszt nyert a gondviselés által számára kijelölt küldetés be-

töltésére. Bizó reménnyel küldjük az országgyűlésből hő főhásznkat az egék urához, hogy a mai nagy ünnep hosszú és dicsőséges uralkodás kezdete legyen öfelségeiknek és királyunk az igazság jogára alatt a gyarapodás és fejlődés forrása legyen a nemzetnek. (Leikes éljenzés.)

Az alelnök ezután felkérte Radvánszky Béla bárót a mai együttes ülés jegyzőkönyvének felolvasására. A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülést bezárták és ezzel a koronázási aktus is véget ért.

Isteni ige és ingyen ebéd.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától, —

Aradváros közönsége a koronázás napján az isten házaít kereste fel, hogy a szívek mélyéből fakadó főhással kérje az egék urát, árassza legbőszéesebb áldását a koronázó nemzetre és a koronás királyra.

A Minoriták templomát ma reggelre gyönyörűen feldíszítették és tíz órára az előkelő ünneplő közönség szorongásig megtöltötte a templomot. Ekkor kezdtek meg a koronázási misét, melyet Lakatos Ottó dr. rendfőnök celebrált fényes papi segédlettel. A karzaton, az orgona mellett helyezkedett el a templomi énekkar, mely az orgona kíséretével a Himnusz énekelte el. A misén megjelent a város egész előkelősége, a hivatalok, egyesületek, intézmények küldöttségeivel s azt a kevés helyet, ami megmaradt, az intézetek tanulójussága töltötte meg. Ott volt az első sorokban Resch Ferenc altábornagy, az aradi helyőrség tisztikara, az Aradon levő német katonatisztek küldöttsége, Baross Ferenc dr. főispán és Dálnoki-Nagy Lajos alispán vezetésével a megye tisztviselői kara, a város vezetősége Lócs Rezső polgármester-helyettes vezetésével. A törvényszék, ügyészség, járásbírósg tisztviselői kara, Schartner Sándor dr. törvényszéki elnök, Eckensberger Károly vezetőügyész, Kovács József vezetőjárásbíróval az élén, Csernovics Diodor dr., a jószágigazgatóság tisztviselőkarával, Just Ferenc Máty. üzletvezető, Zerkovitz Rudolf, az Aradhegyaljai motorosvasut vezérigazgatója s még többen. Az egyházi énekkar nagy orkeszterrel, Müttermüller József karnagy vezetésével, emelte az istentisztelet fényét művészi előadásával.

A református templom szintén zsúfolásig megtelt a hálaadó istentisztelet alkalmára. Gyönyörű beszéd kíséretében Csécsy Imre végezte a szertartást.

Az ágostai evangélikusok templomában szintén tartottak hálaadó istentiszteletet, melyet előkelő nagy közönség hallgatott végig. A szertartást Frint Lajos lelkész végezte.

Az aradi izraelita templomban impozáns módon ünnepeltek meg a király megkoronázásának napját. Az egész templom nemzeti színű zászlószöveggel volt bevonva. A zsinagógát 10 órára az előkelő közönség teljesen megtöltötte. Az istentisztelet bevezetésével Kohn Dávid főkantór karkísérettel énekelt művésziessen egyházi melódiákat.

Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi gyönyörű, magasszárnyalású beszédben emlékezett meg a mai napról és közel háromnegyed órát tartó szónoklatát ezzel a felkiáltással fejezte be:

— Eljen IV. Károly király! Eljen! Eljen! Eljen!

Szavait zúgó éljenzés követte, azután a közönség felállva, a kórus és az orgona kíséretében elénekelte a Himnust.

Hogy a mai nap feledhetetlen emléke még ragyogóbban éljen az emberek szívében, a szeretet lángja költözött a lelkek mélyébe. Az ország minden nagy városában, minden kis tanujában ünnep volt a mai nap. A háboru eltörölte azt az ősi nemzeti szokást, hogy a koronázás napján aranyat, ezüstöt szórjanak a nép közé, de nem maradt el az ingyen pecsenye, habár háborus változatban élvezte a szegény ember. A nevezetes december 30-án, IV. Károly király megkoronázásakor a városok szegénysorsu lakóinak ünnepi ebédet adtak.

Aradon az Izraelita Jótékony Nőegylet népkonyhája vendégelte meg az aradi szegényeket. Már jóval 11 óra előtt nagy tömeg álldógált a Népkonyha Zrínyi-utcai helyisége előtt. Apró iskolás gyermekek, nagykendős asszonyok, öreg emberek álltak kint a szakadó esőben. Mikor kinyitották a kaput, csak úgy rontott be a nagy tömeg. Bent hosszú asztalok mellett helyezkedtek el az örömtől sugárzó arcu emberek s nagy hálálkodva csókoltak kezét a kiszolgáló hölgyeknek.

Ötszáz ember megvendégelésére volt elkészülve a népkonyha vezetősége és az ötszáz emberből közel kétszáz lett. A nagy teremben sorban voltak felállítva a nagy fazekak, telve az illatos ételekkel. Az ebéd huslevesből és burgonyás gulyásból állott. Mindenki kapott tányérja mellé egy-egy nagy darab fehér kenyert. A fáradozó hölgyeket fáradtságukért, nemes emberbaráti tetteikért a legnagyobb elismerés illeti meg.

Jelen voltak a hölgyek közül Tenner Józsefné, báró Neuman Alfrédné, Bernáth nővérek, dr. Mittler Izidorné, Kuttu Gyuláné, Wallfisch Arminné, Lustig Hermanné, Leopold Zsigáné, Szabó Albertné, Zádor Imréné, Eles Arminné és még sokan.

További hódításaink

Oláhországban.

— Erdélyi csapataink újabb előhaladása. —

Budapest, december 30. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Az oláh sikságon előrenyomuló szövetséges haderők szakadatlan harcban elfoglalták a Vizirul-sutesci-i vonalat és Rimnicul-Sarat és Plainesci közt Siobozia területét. Plainescitől nyugatra Krafft tábornok hadcsoportja a hegyek lábához közeledik. Osztrák-magyar zászlóaljak itt az ellenségtől két 10 centiméteres tarackot zsákmányoltak.

József főherceg vezérezredes hadcsoportjának déli szárnya az ellenség

szívós ellenállása ellenére újból jelentékeny előhaladást tett. Az oroszok ellentámadásait visszaverték. Tíz tisztet, 650 főnyi légénységet és 7 géppuskát szállítottunk be, mint napi zsákmányt. Az Uz völgytől északra gyengébb orosz támadás megfiusult. Zalocsetől északnyugatra tisztí járőreink tapogatózva sikerrel nyomultak előre az ellenséges állások felé. Wolhyniában repülőrajunk egyike a Sadovotól keletre elterülő erdőtáborot sikeresen bombázta.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt. Főter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Üldözzük az egész vonalon hátráló romániai seregeket.

Berlin, december 30. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

Lilletől északnyugatra, a Somme mellett, kiváltképen az északi parton és az Aisne arcvonal egyes szakaszain a tűz időnként fokozódott. Angol és francia járőrök előretöréseit több ízben visszavertük.

A német trónörökös arcvonala:

A Maas balpartján a franciák a Mort-Homme-on általunk elfoglalt új vonalak ellen a nap folyamán több, erős tüzeléssel előkészített, támadást intézett. Valamennyit visszavertük.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Kedvezőtlen időjárás mellett a sokkott lövészárak-harc.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

A behavazott Erdős-Kárpátokban német vadászoknak sikeres járőrvállalkozásaik voltak. Az erdélyrészi határhegységben a német- és osztrák-magyar támadó csapatok szívós ellenállás ellenére elsáncolt állásokba hatoltak és erős ellentámadások dacára, melyek alkalmával az oroszok 10 tisztet, 650 főnyi légénységet és 7 géppuskát hagytak kezünkön, tovább nyomultak előre.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

Fáradhatatlan csapataink üldözik a hegység és a Duna közötti egész arcvonalon hátráló ellenséget. Folytonos harcban állanak a Vizirultól északkeletre kezdődő és Sutescin át (a Buzaul mellett) Sloboziáig (féluton Rimnicul, Sarat és Plainesci között) terjedő vonalon.

Macedóniai hadszíntér:

Csak kisebb csatározások voltak portyázó osztagok között a Struma sikságon. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hazai célra adja a király a nemzet ajándékát.

— A kalocsai érsek a társadalmi igazságról. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Közvetlenül a koronázás befejezése után a várpalota vörös szalonjában a király, a királyné és a trónörökös jelenlétében a nemzet ajándékát átadó küldöttséget fogadta. A küldöttség nevében Váradi Árpád kalocsai érsek a következő beszédet intézte a királyhoz:

— Felséges apostoli király, felséges királyné, legkegyelmesebb urunk és asszonyunk! A ősi hagyományokhoz ragaszkodva, mint a magyar törvényhozás mindkét házának kiküldött tagjai, a koronázás alkalmából ünnepélyes hódolattal bemutatjuk felségteknek a nemzet ajándékát, kérve, hogy azt legkegyelmesebben elfogadni méltóztassanak. Apostoli királyi felséged a koronázás tényével a legteljesebb alkotmányos kapcsolatban osztoztat a nemzettel és ezen széttephetetlen kapcsolat hivatva van a trónnak fényét emelni, a nemzetet a folytonos haladás útján előre vinni. Az irányt kijelölve látjuk felséged trónra lépésekor kibocsátott kiáltványában, melyben fogadást tett, hogy a rák erőszakolt háborút végig küzdjük. A nemzet e küzdelemben vérét és vagyonát áldozva felségedet követni kész. Igérte, hogy a szabadságnak védelmezője lesz. A magyar nemzet szabadságát tartja legdrágább kincsének és felségedet mint a kincsnek legfőbb őrét örök szeretettel szívébe fogadja. Feladatául választotta, hogy a rendes, becsületes munkának bérét alattvalóinak biztosítja. A rend fenntartása nélkül a szabadság szükséges fékét veszíti. A társadalmi igazság nélkül az állam osztályharcok prédájává lenne. Mindkét nagy feladat megoldásában, a békének alkotó és gyümölcsöző

munkájában felséged a honnak minden hű fiát szolgálatában fogja találni.

— Felséges asszonyunk, hitvesi és anyai hivatásában felséges urunknak és családi tűzhelyének örömet, boldogságot, megnyugvást hintó anyaga, királynéi méltóságának elfoglalásával családja megbővült: *beleptek alattvalói* is. Ugy tudjuk, úgy érezzük, hogy nemes nagy szíve a magyar nemzet millióit szeretetébe zárja. Fogadják felségtek, tenkölt lelkiületük minden megnyilvánulásáért a nemzet legbensőbb hűteljes köszönetét. A mai örömteljes napon felajánlja a nemzet aranyát és az arany jelkép is: jelképezi a nemzet szívét teljes hűséggel, szeretettel. A nemzet ragaszkodásának birtokában hozzon a jövődő felségtekre istentől áldást, kegyelmet, sikerekkel, boldogsággal teljes esztendőket. Éljen a király, éljen a királyné!

Zugó éljenzés fogadta az érsek beszédét, amely után a király a következő beszédet mondotta:

— Az országgyűlés két háza részéről megajánlott koronázási ajándékot, mint igaz hódolattuk és őszinte ragaszkodásuk jelét, a Magunk és őfelsége a királyné nevében kedvesen fogadva, azt *hazai célra kívánjuk fordítani*, amire nézve szándékunkat hűséggel annak idején tudatni fogjuk.

A király szavait lelkes éljenzéssel fogadták. A királyi pár ezután visszavonult a küldöttség eltávozott.

ből. b) Tschaiikovszky: „Waram“. c) Kuruc: „Elűzhetsz édes“. 9. Győző Alfréd: Kuplák. A zongoránál Gellért Pál karnagy ül. Jegyek a Seherhág H. és Fia Andrassy-tér 14. szám alatti üzletben kaphatók. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztak.

* **A színház hírei.** Tisztelettel értesítjük a melyen tisztelt közönséget, hogy az előadások vasárnap, december 31-től este fél 8-kor kezdődnek. — A jövő hét érdekességei. A jövő heti műsort két kiválóan érdekes darab teszi érdekessé. Az egyik Offenbach klasszikus daljátéka, az Orfeusz a pokolban, melyet a társulat teljesen új betanulással, Reinhardt-féle rendezésben mutat be, a második pedig Barta Lajos legújabb paraszti vígjátéka, a Zsuzsi, mely a Nemzeti Színháznak az idei egyik legsikerültebb újonsága.

* **Az Aradi Élet ötödik évfolyamában.** Ötödik évfolyamába lépett immár az Aradi Élet, az aradi közönség népszerű irodalmi revüje, amelynek minden újabb száma kellemes meglepetéssel szolgál az olvasónak. Az Aradi Élet újvi száma is érdekes illusztrációkkal, nivós és gazdag tartalommal jelent meg. Előfizetési ára negyedévre 3.60 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

* **Kölcsonkönyvtár.** Újdonságok Kerpelnél.

Egységes hadvezetésre törekszik ismét az entente.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Novoje Wremjának jelentik Párisból: Haigh tábornok főhadiszállásán fontos tanácskozás volt, amelyen Nivelles tábornok is részt vett. A tanácskozáson állítólag fontos határozatokat hoztak a párisi haditanács utasítására, amely a katonai körökben újabb nagy változásokat és a háború vezetésében fontos momentumokat fog előidézni.

Párisi jelentések szerint az *Utro Russkij* című lap munkatársa beszélgetést folytatott Izvolsky orosz francia követével és Briand francia miniszterelnökkel. Izvolsky a francia kormányt ebben az intervjúban figyelemre méltatta arra, hogy az egész fronton szerencsétlen események vannak folyamatban, amelyek nagy erőfeszítéseket igényelnek. Különösen rámutatott arra, hogy az oroszok nagy tohermentesítő akciót kezdettek, amelyet a municóhiány és más hadseregek kellő bázisa nélküli kénytelenek voltak abbahagyni. Rámutatott arra is, hogy az orosz tartalékok és rak-tárak elégtelenek arra, hogy az orosz hadseregre támaszkodó románoknak kellő hadianyagot és élelmet biztosíthassanak. Az ellenség mindezekből a nehézségekből saját magának von le előnyöket. A román hadsereg megszűnt harci tényező lenni, meghatározott idő kellene ahhoz, hogy nyugatomban újraszervezzék és harcra készre tegyék.

Briand a nyilatkozatban kijelentette, hogy úgy a francia hadsereg, mint a többi hadseregek főparancsnokságaiban meg fognak történni azok a változtatások, amelyeket az egész entente egységes akciói megkívánnak. Ebben az irányban már az orosz kormánytól, a londoni kormánytól és az olasz kormánytól megtették a szükséges lépéseket.

A lyoni Progress jelenti, hogy a francia hadügyminiszter Lyautaye nagyobb mennyiségű hadiszert és tüzérséget küldött Romániába.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután fél négy órakor, mérsékelt helyárakkal: *Zsuzsi kisasszony*.

Este 8 órakor rendes helyárakkal: *Orfeusz a pokolban*, operett.

Hétén délután fél négy órakor mérsékelt helyárakkal: *Kis gróf*, operett.

Este fél nyolc órakor, rendes helyárakkal: *Orfeusz a pokolban*, operett.

Kedden: *Orfeusz a pokolban*, operett.

Szerdán: *Usokoládé katonája*, operett.

Csütörtökön: *Három a kis lány*, operett.

Pénteken: *Zsuzsi*, újdonság, először.

Szombaton: *Zsuzsi*.

* **Koronázási diszteleadás az aradi színházban.** A koronázás napját diszteleadással tette emlékeztetéssé az aradi színház. Szép programot állított össze, melynek mindenike méltó volt a közönség tetszésére. Az ünnepi előadást az aradi 33. gyalogezred zenekara nyitotta meg egy magyar stílusú nyitányral, melyet Zeller Sándor karnagy vezényelt hévvel és lendülettel. A közönség hálás tapsal köszöntötte a dirigent. Ezután K. Kápolnay Juliska szavalta el *Grallertné-Martini Hilda* poétikus költeményét szépen és nagy hatással. Majd Kara Győző főgimnáziumi tanár lépett a felolvasó asztalhoz a tartalmas, gondolatokban gazdag s színes nyelven megírt alkalmi beszédet mondott el a közönség feszült érdeklődése mellett. A szép beszéd nagy tetszést aratott. Csak ezután került a sor Tóth Kálmánnak, a kedves régi magyar poétának bájos színjátékára: *A király házasság* című szindarabra. A magyar irodalomnak ez a kedves emléke derűs hangu-

latot, lelkesedést varázsolt a nézőtérre. Őde, közvetlen beszédével Harmath Józsa állott az előadás középpontjában, ki mellett Bánházi Teréz, Szendrei Mihály és Kertész Dezső illeszkedtek be legtalálékabban a darab hangulatába. Szendrei egyetlen jelenetével nyílt színen tapsot kapott, Kertész pedig egyenesen feltűnést keltett egy siheder szerepben. Kedves, közvetlen volt, tele ötlettel, humorral, ugylát-szik ez az ő igazi szerepköre. Kis szerepében Harsányi Margit nagyon jó és nagyon szép volt. Nagy Lajos királyt Kis Miklós személyesítette nagy színészi intuícióval. Kis szerepeikben Várnai, Polgár, Győző remekeltek. A rendezésben sok volt az ötletszerűség, a függöny pedig egyenesen feltűnő makacsságot tanusított, szófogadatlán volt és többször elrontotta a felvonásvégek hangulatát. (Z. A.)

— **A rendőrtisztviselők művész-életének műsora:** 1. Zombory Andor konferánssa. 2. Róna Dezső: Wagner „Wolfram versenydala“ Tánhäuser című operából. Róna Dezső: Rubinstein: „Der Asra“. Róna: Tarnay: „Tragédiák“. Róna: Mozart: „C. Wiegenslied“. 3. Paulay Erzsébet: Gárdonyi Géza: „Pitypataty“. Költemények: Petőfi Sándor, Abrányi Emil és Pásztor Árpádtól. 4. Beregi Sándor dr.: Zichy Lajos: „Az aranyérem“. Beregi Sándor dr.: Somlyó Zoltán: „Rossz álom“. Beregi Sándor dr.: Márkus László: „A svung“. 5. Serák Mártha: a) Thomas: Aria „Mignon“-ból. b) Wolff: „Verborgenheit“. 6. Fuja a széi fuja... Háborús jelenet énekekkel. Irta: Harmath Endre. Személyek: Öreg zsidó — Győző Alfréd. Esztike — Horváth Mici. Gyerek baka — Beregi Sándor dr. Öreg baka — Kertész Dezső. 7. Róna Dezső: Schubert: „Der Greise Kopf“. Róna Dezső: Schubert: „Wohin“. Róna: Schumann: „Die beiden Grenadiere“. 8. Serák Mártha: a) Puccini: Aria „Pillangó kisasszony“.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Utat enged az entente a békelárgyalásokra.

Rotterdam. A Morningpost jelenti, hogy az entente Wilson második jegyzékét nem teszi közzé, de jól értesült helyen úgy tudják, hogy a jegyzék azzal a gondolattal foglalkozik, hogy abban az esetben, ha az entente hatalmak elutasító magatartást tanúsítanak, abban az esetben Amerika egy kivételi tilalomról szóló törvényről fog gondoskodni.

Kopenhága. Az entente jegyzékét a központi hatalmak békeajánlatára holnap fogják átnyújtani az amerikai, spanyol és svájci kormányoknak. A szövetségesek súlyt helyeznek arra, hogy ezt a választ a lapok ne közöljék előbb, mint azt az illető kormányok megkapták, nem úgy, mint ahogy azt Németország tette. A jegyzék valószínűleg az összes entente hatalmak aláírják. A jegyzék tartalmazni fogja a háború kitörésének okait is és állítólag az entente ezzel fogja megindokolni a békeajánlat visszautasítását. Ezután Wilson válasza erre a jegyzékre néhány nap múlva megtörténik és hír szerint az ententenak Wilson második jegyzékére adandó válasza már nem lesz oly kereken visszautasító, mint a központi hatalmaknak adott válasz, hanem ez a válasz a további tárgyalásokra az ajtókat nyitva tartja.

Stockholm. A lapok jól értesült helyről szerzett értesülései szerint az entente válaszejegyzéke többek között a reális garanciák kérdését is érinti. A jegyzékben a szövetségesek arra utalnak, hogy Németországnak nincsen joga garanciákról beszélni, csak az entente-nak, mert Németország a történelmi igazságokat folytonosan meghamisítja, amennyiben saját hibáit mindig másra ruházza át. Ezért úgy kell felállítani a garancia kérdését, hogy az entente a német militarizmus veszélyétől védve legyen.

Genf. A párisi lapok jelentik Newyorkból, hogy a skandináv államokon kívül Spanyolország is csatlakozott Wilson elnök jegyzékéhez.

Makrancoskodott a király lova.

(Nagyszerű lovas az uralkodó.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójának egy előkelő udvari személyiség, aki aktív részt vett a koronázáson, ezt mondotta el:

Féltizenkettőre járt az idő, amikor az országos bizottság tagjai a Szent György-téren levő koronázási domb körül gyülekeztek. A tér közepét körülvevő kordonon kívül ekkor már hatalmas tömeg várakozott. A zászlóvivők érkeztek először a koronázási dombhoz, amit körül álltak, helyet hagyva az országos bizottság tagjainak, mely szintén ekkor érkezett a dombhoz.

Ebben a pillanatban a vár alsó épületének Szent György-térre nyíló oldalán, az egyik ablaknál megjelent Zita királyné. A tömeg egyszerre erre fordult s hatalmas éljen kiáltások hallatszottak. A királyné kitárta mindkét ablakszárnyat, s itt pár perc múlva megjelent a kis Ottó Ferenc József trónörökös is, aki lelkesen nézte a történeteket és felséges anyjának ujjával mutogatta a jelentősebb mozzanatokot. A tulsó oldalon József főherceg palotájának emeleti erkélyén ekkor jelent meg *Augusta főhercegnasszony* és itt helyet foglalva nézte végig a történelmi eseményt. A palota egyik ablakából pedig *Ferdinánd bolgár cár* nézte végig az aktust.

Egyszerre hirtelen ketté vált a tömeg és a király alakja tűnt fel. Sarkantyuba kapva lovát, a vár felől egy pillanat alatt, gyors vágatással felrepült a domb tetejére. Arcal Pest felé fordult és kardja után nyúlt. Egetverő éljenzés hallatszott mindenfelől. A király egy pillanatra nem találta kardjának markolatát, melyre Szent István palástja ráborult. De a következő pillanatban kirepült a kard hüvelyéből, felvillogott és a király elével dél felé suhantott.

Ezután az uralkodó meg akart fordulni lovával, de a nemes paripa

makrancoskodni kezdett és egy udvari csatlós ugrott a tetség mellé, hogy szükség esetén segédkezzen a lo megfordulásán. A segítségére azonban nem volt szükség, mert a következő percben már a paripa lovasával együtt észak felé fordult és most erre látták a kard megvillanását.

Most kelet felé fordult a király lovával, *Öfelsége* szeme ekkor feleségére tapadt, aki magasra emelte a kis trónörökösöt. Megtörtént a harmadik vágás majd nyugat felé a negyedik és ennek végeztével a király délcag trapban vágatott a dombról le. Oriási volt a tömeg lelkesedése. Az ujjongás talán most érte el tetőpontját. Akkor is tartott ez a lelkesedés, amikor a király mosolyogva eltűnt abban a színpompában, amely a belső váróvet övezte. Erre a tömeg előre rohant és mindenki igyekezett magának valami emléket szerezni a koronázásról. A király ezután visszalovagolt a várba, a hercegprimástól, majd a bizottság többi tagjától követve.

Nem kerül le a napirendről a béke kérdése.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Luganóból jelentik: Hoffmann, a svájci köztársaság külügyminisztere a mai helyzetéről a következő nyilatkozatot tette:

— Wilson békejegyzéke hatalmas lépés, amelyről a svájci követ utján már mi előzőleg is értesültünk. A svéd, dán és spanyol csatlakozás és Svájc békelépése mindenesetre úgy érleli meg a mai körülményeket, hogy ha nem is fog az a békeakció rögtönös eredményére vezetni, annyit mindenesetre elérünk, hogy a béke kérdése nem kerül le a napirendről és erős reményünk van arra, hogy az első mag gyümölcsét rövidesen megérlelhetjük. Nem kizárt dolog, hogy már 1917. tavaszán vége lesz ennek a verőzönnek.

A párisi sajtó, különösen az ugynevezett nacionalista lapok, a Petit Journal, a Petit Parisien, erőteljes akciót kezdenek a háború folytatása és a béketárgyalások elutasítása mellett. Hangoztatják, hogy Franciaország eddigi áldozatait nem szabad feladni és rámutatnak azokra a Londonon át érkező hírekre, hogy az entente többi államaiban is el vannak tökéltve arra, hogy áldozataik eredményeit is látni akarják.

Zichy Kázmér gróf és a barátja.

— Felmentés a rágalmozás vádjáról. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

A budapesti törvényszék büntető felebbviteli tanácsa ma délelőtt rendkívül érdekes rágalmozási perben a hozzákerült felebbezés alapján hozott *telmentő ítéletet* Zichy Kázmér gróf javára, aki ellen Potross Blanka, egy osztrák állami tőisztviselőnek a leánya emelt vádat.

A fiatal gróf három évvel ezelőtt édesanyjával, Zichy János gróffal együtt a purkersdorfi szanatóriumban tartózkodott és ott megismerkedett egy gyönyörű szép árvaleánnyal, Potross Vilhmával, az osztrák kereskedelmi miniszterium elhunyt osztályfőnökének egyetlen gyermekével. Ugy a fiatal, mint az öreg gróf udvarolt a leánynak, azonban ez beleszeretett Kázmér grófba és beleegyezett abba, hogy mind a hárman elhagyják az üdülőhelyet és egy északeurópai útra indulnak. Az öreg gróf nem tudott arról, hogy a fia házasságot ígért a leánynak és ő volt legjobban meglepve, mikor arra eszmélt, hogy ennek a szerelmi kalandnak egy rendkívül kellemetlen bünper lett a vége.

Mikor a társaság külföldi útjáról visszatért, a leány, akinek időközben gyermeke született, felkereste az öreg gróft, elmondott neki mindent, aki meglepetve hallgatta, hogy fia a turné alatt idegenekkel szemben mindig, mint feleségét szerepeltette Blankát, sőt miután János gróf visszautazott és ők Malmőben maradtak, a házigazdájuknak, Ghilleban testőrszádosznak és a feleségének úgy mutatta be, mint törvényes hitvestársát. Hogy ebből a kellemetlen szituációból kiszabaduljon, az öreg gróf kötelességévé tette fiának most már a házasságot, aki azonban erről hallani sem akart, hanem azzal az ajánlattal lépett a hölgy elé, hogy menjen feleségül egy szegény rokonához, Zichy Róbert grófhhoz és ezért nyolcvanezer korona kártérítést tizesz neki. Potross Blanka ebbe beleegyezett és a házasság megtörtént, azonban a viszony közte és Kázmér gróf között továbbra sem szakadt meg.

Az új asszony, mikor nagykorú lett, megkapta apai örökségét, százezer koronát s ekkor azzal a követeléssel lépett barátja elé, hogy adjon neki még százhetven ezer koronát, hogy összesen háromszázötvenezer korona vagyona legyen, amiből a leányát gond nélkül nevelhesse. A gróf ekkor a rendőrséghez fordult és zsarolás címen feljelentést tett a nő ellen, aki viszont a járásbíróhoz elvitte az ügyet és kérte, hogy a gróft rágalmozásért marasztalják el. A bíróság a vádlottat felmentette.

Mint említettük, felebbezés következtében a budapesti törvényszék felebbviteli tanácsa elé került a bünper és a bíróság ma *Perényi Ernő* dr. törvényszéki bíró előadása alapján jóváhagyta a felmentő ítéletet. A bíróság ugyanis nem látta beigazoltnak a rágalmozás tényállását, mert a koronatanu gyanánt kihallgatott rendőrtisztviselő vallomásából az volt megállapítható, hogy a gróf nem tett feljelentést, hanem csak elpanaszolta barátja kellemetlenkedéseit és inkább tanácsot, mint oltalmat kért barátjától.

Bécs polgármestere a koronázásról.

— Weisskirchner Károly az osztrákok benyomásairól. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Neues Wiener Tageblatt Budapestre kiküldött munkatársa ma beszélgetett a koronázáson szintén jelen volt Weisskirchner Károly bécsi polgármesterrel, aki a koronázáson szerzett benyomásairól a következőket mondotta:

— Az évszázados tradíciókban nagy jelentőség rejlik. A koronázási templomban nyert kép egy különös keveréke volt a kelet és a nyugat szokásainak és a birodalom ókorának és huszadik századának. Ez minden egyes résztvevőnek megkapta a szívét és mindnyájan tanui voltunk egy szövetségi aktusnak, amelyet a nemzet és az uralkodó kötöttek egymással és egy olyan aktusnak, amely ritka melegségről, vagy bensőségről, de egyúttal szilárd akaratról tett bizonyosságot. Aki részt vett az eskü letételénél, az az

elmúlt időkre kellett, hogy vissza gondoljon, amikor a legnagyobb állami aktusok az Isten szabad ege alatt történtek és ez közelebb hozta egymáshoz a népet királyával.

A kis trónörökös valósággal elbájoalta mindenütt az embereket. Kedves, fürgé kis szemeit folytonosan vagy apjára, vagy anyjára emelte, vagy pedig csodálkozva nézte a hatalmas tömegeket. Az osztrákok, a kiknek a rendezőség a koronázási templomban igen jó helyet bocsátott a rendelkezésükre, tanui voltak a magyar nemzet legbensőbb természetében rejlő aktusnak és megértették az osztrákok, hogy a jelvényeknek, szimbólumoknak és tradícióknak sokkal több a jelentőségük, mint azt eddig hitték.

Sieghart bukása.

— Egy magyar ember karrierje Bécsben. —

— Bécsi tudósítónktól. —

Sieghartnak, az Osztrák Földhitelintézet kormányzójának bukása továbbra is élénken foglalkoztatja a bécsi politikai és újságírói köröket. A kombinációk tömegéből a valóság látszatával emelkedik ki az a felfogás, hogy Sieghartot a „vörös herceg,” Hohenlohe-Schilligfürst Conrad buktatta meg. Sieghart nemcsak politikai, de személyes ellene is volt a nagy befolyású hercegnek, aki most, hogy politikai barátai uralomra jutottak és ő maga titkos irányítója lett az osztrák politikának, egyszerűen visszafizette Sieghartnak azokat az intrikákat, amelyeket ellene elkövetett.

Sieghart bukásával kapcsolatban bizonyára érdekes, hogy ez az ember, aki a császárváros legtöbb jelentékeny újságját megvásárolta és aki Magyarországgal szemben egy intranzigens osztrák politikát követett, lapüzleteinek élére magyar embert állított.

Bizonyára sokan emlékeznek még Erdős Armandra, az Egyetértés egykori igazgatójára. A lapadminisztrációnak ez az ügyeskező embere, aki lapja megszűnésével Budapesten kevés teret talált, Bécsben óriási karriert csinált. Amikor Sieghardt megvette az Elbemühl-vállalatot, a Fremdenblattal és több hetilappal együtt adminisztrátort keresett lapjai számára. Erdős, aki akkor egy bécsi napilapnak volt budapesti képviselője, ajánkozott erre az állásra, dacára annak, hogy Sieghardt kifejezetten keresztény embert keresett. Az agilis embernek sikerült Sieghardt bizalmát megnyerni, úgy hogy kinevezte az Elbemühl-vállalatban egyesített lapok vezérigazgatójává. Minden, a lappal összefüggő anyagi kérdésben Sieghardt csak Erdőssel tanácskozott és Erdős tanácsára ünnepelte meg karácsonykor a Fremdenblatt fennállásának hetvenéves jubileumát — egy körülbelül száz oldal hirdetést tartalmazó jubileumi számmal.

A Modena-féle telkek ügyét egyáltalában nem tartják olyannak Bécsben, hogy emiatt Sieghartnak mennie kellett volna. Itteni bank-

körökben nagyon jól emlékeznek arra az időre, amikor a Modena-telkeket megvételre minden jelentékeny banknak kínálták és egyik bank sem volt hajlandó a veszteségesnek látszó üzletet megkötni. Az Osztrák Földhitelintézet s egy magyar bank inkább presztízs-kérdésből esinálták meg az üzletet, anélkül, hogy nyereségre számítottak volna. A háború, a telkek általános értékelkedése és a bécsi tőkések óriási hadinyeresége tették jóvá ezt az üzletet. Tény az, hogy az emberek később Bécsben egymásra licitáltak a Modena-telkekben.

Sieghart bukása olyan megszégyenítő körülmények között történt, hogy karrierjét mindenfelé tényleg befejezettek tekintik. Egyszerűen máról holnapra menesztették. Utódja Leth, akinek kinevezése a mai Wiener Zeitungban meg is jelent.

Sieghart bukását — hír szerint — ellenzéki részről a parlament legelső ülésén interpelláció tárgyává fogják tenni. Értesülésünk szerint magyar ellenzéki körökben főleg arra a kíméletlen üzleti spekulációra akarnak rámutatni, amelyet Sieghart a Modena-telkek értékesítése körül éppen egy magyar bankkal együtt folytathatott.

Adományok a Zita királyné alapra.
Kintzig Jánosné főispánné által megindított Zita ágyalaptványi gyűjtés javára újabban a következő adományok érkeztek az aradvárosi főispáni hivatalba. Földes dr. és Hehs 1000, Oravetz Miklósné 100, Oravetz Lenke 100, dr. Lust Ferenéné 100, Leopold Zsigmondné 100, dr. Scharfner Sádorné 100, dr. Posgai Istvánné 100, Igaz Sándorné 100, Steiner Józsefné 100, Winkler Józsefné 100, Hanzu Nestorné 50, Fodor Gyuláné 50, báró Bohus Zsigmond 50, Wadovszky Gusztávné 50, özv. Purgly Lajosné 50, Walder Gyuláné 40, Grimm A. Józsefné 30, Wajdits Györgyné 30, Mandl Vilmosné 20, Torkos Lászlóné 20, Purgly Jánosné 20, Halász Jenőné 5, Halász Lili 5. Az aradi nék otthona 16 kor. 10 fillér. Persely gyűjtés 14 kor. 14 fillér. Boros Lajosné 5 Herbslein C. 4, Rajz Jenőné 3, Raja Magda 3 korona.

H I R E K.

Elutazott a királyi pár.

(Az udvar elhagyta a fővárost.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Ma délután öt óra felé megjelentek a nyugati pályaudvaron Boda Dezső főkapitány, Bárczy István polgármester, Tolnay Kornél Máv. elnökgazgató, Tisza István gróf miniszterelnök és a kormány tagjai, valamint a Budapesten tartózkodó főhercegek és főhercegnők.

Kevéssel háromnegyed hat előtt megérkezett a király és a királyné is udvari hintón, kíséretük pedig fogatokkal. A pályaudvarhoz vezető útvonalon a zuhogó eső ellenére mindenütt hatalmas néptömeg várta a királyi párt és a főhercegek kocsijait, és lelkesen megéljenezték az uralkodót.

A pályaudvaron a király és a királyné barátságos beszélgetést folytattak a megjelentekkel. A király megköszönte Bárczy István polgármesternek Budapest fényes üdvözlését és hódolatát, és szívélyesen elbeszélgetett Tisza István gróffal is. Hat órakor a királyi pár beszállott az udvari vonat szalonkocsijába, és a vonat elindulásáig az ablaknál maradtak. Az egybegyűlt lelkes éljenzését a király szalutálva, a királyné és a trónörökös mosolyogva és integetve fogadták és viszonzták.

Este nyolc órakor udvari különvonaton a Budapesten tartózkodó főhercegek és főhercegnők nagy része is elutazott Budapestről.

Fetter Hans szerepe a koronázási ebéden.

(Az ujaradi képviselő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Filipp János Ujarad kék mandlis követe sohasem remélte volna, hogy valamikor akkora megtiszteltetés éri, amilyenben ma volt része. Herceg Festetics Taszilóval, gróf Berchtold Lipóttal és báró Barian István egykori külügyminiszterekkel, Andrássy Gyula gróf jövőendő külügyminiszterrel (?) egyetemben neki jutott ama rendkívüli kitüntetés, hogy a mai koronázási ünnepélyen felszolgálja az új királyi párt. Ujaradi közbecsülésreméltó képviselője odafent a tündéri fény és káprázatos csillogás közepette sem formálódott át; abban a csodás ünnepségben, amilyen talán csak egyszer megy végbe egy emberöltő alatt, megmaradt egyszerű ujaradi polgárnak, hatalmas paraplival jelent meg a felséges ur koronázásánál, ünnepelő népies ruhát öltött és valószínűleg éppen olyan nyugodtan hordta fel az ebéden a tizenkilenc fogást, akárcsak az ujaradi községi képviselőtestület, vagy nagytakarék igazgatóságának ülésén volna.

Valóban érdekes és feljegyzésre érdemes egyszerűséggel él a ma rendkívüli szerephez jutott ujaradi képviselő és egész családja. Hiába illeti meg Filipp Jánost a nagyságos cím, ő nem használja ezt. Őt az egész faluban csak így szólítják:

— Fetter Hans.

Hansi papa maradt ő követ korában is, népszerű János bácsi ő most is, aki a község aprajának-nagyjának atyai barátja lett megválasztása után is. A családjában se idézett elő változást a képviselő választás. A felesége most sem „gnädige Frau”, hanem Kadi passz-nak hívja magát és talán még ma is bejár zöldségeket eladni az aradi piacra, ha ugyan el nem riasztották innen a tul-szigoru rendőrök. A népviseletet nem hagyta el a familia és bizonyára ez a mai nagy szereplés sem okoz náluk semmi változást. Legfeljebb ezután azt fogják mondani az ujaradi polgárok, ha például a boltban nem kapuhatnak petróleumot, vagy cukrot.

— Menjünk Fetter Hanshoz, majd beszélj a királyllyal, hogy legyen Ujaradon petróleum. Ő egy tából eszik a királyllyal.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett
telefonjelentés.

Oláhországi zsákmányunk.

Az Havas-ügynökség jelenti Jassyból: A Szereth vonal mögött 350.000 teljesen felfegyverzett és kiképzett oláh katona várja, hogy megkezdje az utolsó döntő offenzívát. Ez a hadsereg elég erős, hogy az ellenség támadását felfogja és visszautasítsa.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: December 12-étől 29-éig a román fronton a következő volt a zsákmányunk: Elfogtunk 105 tisztet és 27563 közembert. Ezenkívül 90 gépfegyvert, 13 aknavetőt, 6 tábori ágyut és 2 gyalogsági ágyut, 23 gőzmozdonyt 600 vasúti kocsit és nagymenyiségű hadiszert zsákmányoltunk.

Jassyból jelentik: Ferdinánd király napokkal ezelőtt Galaeba érkeztet, azután elhagyta a várost, ahová angol pionirok jöttek.

Szófia. Hivatalos jelentés: Macedon front: Gyenge tűzérési tüzelés. Egy ellenséges repülőt lelőttünk.

Román front: A Dobrudza északnyugati részén folytatódna a hadműveletek.

Keleti Oláhországban hadosztályaink előrenyomulnak a Kalma-Tuju folyó északi partján.

— Az „ARADI KÖZLÖNY” legközelebbi száma az ünnep miatt kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— A királyi pár Reichenauba utazott. Bécsből jelentik: IV. Károly király és Zita királyné Ottó trónörökösrel ma éjjel 11 óra 36 perckor Bécsbe érkeztek és azonnal folytatták útjukat Reichenauba.

— Tisza István gróf kitüntetése. Budapestről telefonálja tudósítónk: Üfelsege a koronázás alkalmából Tisza István gróf miniszterelnök, nádorhelyettesnek, a Szent István-rend nagykeresztjét a gyémántokkal adományozta.

— Hősi halál. Ifjú Jeney Béla Arad városi tanító, a 2. honvéd gyalogezred önkéntese december 25-én éjjel, harminchét éves korában, hazájának hősiességében szerzett súlyos betegsége következtében, egyik verseci tartalékkórházban elhunyt. December 28-án temették nagy részvét mellett a verseci temető hősök kriptájába.

— Kettős eljegyzés. Fehér József és Kolareszku Ilonka, — Hoch Ferenc és Kolareszku Mariaka jegyesek. Minden külön értesítés nélkül.

— A király a Himnusz énekelte. Káprázat... álom? Gyönyörű valóság! Egy darab Magyarország történetéből, amelyből majd egyszer vitézi ének lesz, magyar legenda, melyről beszélni fognak aggod az unokáknak, tanítók a kis diákoknak, melyről költeményeket fognak zengeni s melyet pergament kötésű történetkönyvek fognak megőrizni századokra. Hiszen oly kicsiny esemény, mégis olyan felémelő. Négy száz éve várt erre a magyar nemzet, erre a képre, erre az eseményre, hogy a király és a nemzet lelke összeforrjon egy imádságban, egy dalban. Nem várt hiába, most megtörtént. Az eskületétele után, midőn az új király hitével fogadta meg, hogy Magyarország törvényeit megtartja és megtartatja: olyan lelkesedés támadt, hogy a közönség áttörte a kordont és a király közelébe furakodott. Az óriási éljenzés között zendített rá a katonazenekar a magyar nemzeti himnuszra. Ezer és ezer ember ajkán hangzott fel az imaszertű dal: — Isten áld meg a magyart! — S a himnusz első hangjaira megnyílt a király ajka is s messzehallható erős hangon énekelni kezdte a mi nemzeti imádságunkat. Egy koronás király, aki együtt énekel a népével. A Mátyás-templom előtt — Mátyás királynak, az igazságosnak, kora elevenedett meg. Ez az ének preludiuma egy nagyszerű jövőnek, amelyben egygylészen a király és a nemzet s minden gondolatuk egymás boldogítására fog törekedni. Hadd változzék meg végre a közmondás: Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak; hadd teljesüljön be végre az a kívánság, hogy megteleje a magyar honját a hazában s élje le életét jó kedvvel, bőségben.

— Vén Zoltánról megfellekedtek. Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma reggel hét óra tájban telefon szólaít meg a koronázás rendezőségének irodájában, a távbeszélőn Vén Zoltán főhadnagy, a többszörösen kitüntetett hős jelentkezett és ezzel igen nagy gond és félelem mult el a rendezőség feje felől. Mert az történt ugyanis, hogy a vitéz katonát elfelejtették arról értesíteni, hogy felvették az aransarkantyus lovagokká ütendők névsorába. Szerencsére tegnapelőtt, amikor Belicska Sándor vezérkari ezredes megbeszélést tartott a felavatandókkal, észrevették, hogy Vén főhadnagy hiányzik s mikor kutatták ennek az okát, rájöttek, hogy mulasztás történt a rendezőség részéről és ezért nem jelent meg. Nyomban táviratoztak parancsnokságának a frontra és kórték a főhadnagy szabadságoltatását. Ez megis történt és ma reggel hét órakor Budapestre érkezett és minthogy nyolc órára már a Mátyás templomban kellett lennie, annyi ideje sem volt, hogy ruhát váltson és ugyszólván a haretér porával uniformisán állott legfelsőbb hadura elé, hogy az vállait Szent István kardjával érintse.

— Menetrendváltás Temesvár—Budapest közt. Mint a magyar államvasutak részéről értesülünk, január 1-jével változás áll be a Temesvár—Budapest közötti forgalomban. Az említett naptól kezdve Temesvárról csak reggel indul egy gyorsvonat és Budapestről csak délután indul ennek a párja. Más gyorsvonat nem lesz.

— A Modern Kabaré újévi előadása. Ha háromszor olyan nagy volna a Központi Szálloda télikertje, mint amilyen, akkor is megtelne, oly óriási az érdeklődés a Modern Kabaré iránt. A szilveszteri előadásra már napok óta nem kapni csak 2 koronás jegyet s ebből is alig néhány darab áll rendelkezésre. Az újévi előadásra is már csak korlátozott számban kapni jegyet. A publikum egyrésze abban a téves hitben él, hogy január 1-én lép életbe a 11 órás záróra. Az új zárórendelet csak 2-án lép hatályba, s így újév napja az utolsó este, amikor még 1 óráig nyitva maradhatnak a vendéglők és a kávéházak. Újévkor ugyanaz a gazdag és változatos műsor megy, mint Szilveszterkor. Az előadás pontosan 9 órakor kezdődik. Az újévi előadásra jegyek előre válthatók 6, 4, 3 és 2 koronás árban a téli színház pénztáránál. Az újévi előadásra Szilveszter estőjén a kabaré pénztáránál is válthatók jegyek. Csermák Agoston, a Központi tulajdonosa kitűnő vacsorával, többek között finom szegedi hallal, s elsőrangú italokkal várja a kabaré publikumát.

— Az ünneplő főváros. (Elkapkodták a koronázási bélyegeket.) A koronázás napjára egész Budapest ragyogó díszbe öltözött. A Dunaparton a hajók kivilágítva, mindenütt piros-fehér-zöld zászlók lengtek. A Dunaparton még a késő esti órákban is hatalmas néptömegek jártak s különösen sokan voltak a Duna-parton, ahol a főhercegek és főhercegnők laktak. Buda soha, talán még a középkorban sem volt olyan ragyogó fényben, mint a mai napon. Egyik udvari hintó a másikat követte, a mánások fogatain kuruc-korbeli ruhákba és Boeskaí hajduknak öltözött inasok, a megyék küldöttei is díszruhába öltözött hajdukkal. A város még a késő esti órákban is ünnepi hangulatban volt, nagy néptömegek jártak az utcákon. A főposta körül ezrivel tolonganak az emberek koronázási bélyegekért, amelyet azonban már reggel elhordtak. A lebélyezett bélyegek ára már most rettentő magasra szökött.

— Egyolmet kapnak a bűnösök. Trónváltáskor mindenféle szét szokott áradni az új uralkodó kegye és eljut még a börtönök szigorú lakóihoz is. Sok börtönben szülődd embernek van reménye szabadságának visszanyerésére. Ebből az alkalomból érdekesnek tartjuk megemlíteni a daktiloszkópiát, mely a bűnösök személyazonosságát a kéz ujjainak lenyomatáról ismeri meg. Igazi szenzációja a karácsonyi könyvpiacnak a Tolnai Világjelenek most megjelent VIII. kötete, melyet a Tolnai Világlapja előfizetői és olvasói mint rendkívüli kedvezményt kapják kézhez és pedig 20 korona bolti ár helyett 4 korona 60 fillért. Ezt a hatalmas kötetet körülbelül 1000 kép és százakra menő különböző cikk teszi érdekessé és változatossá.

— Bűnbánó venizellisták. A Temps arról értesül, hogy Venizelosz pártihveinek nagy része felkereste Konstantin királyt, akit arra kértek, hogy fogadják őket vissza kegyeibe, mert elpártoltak Venizelosztól és vissza akarnak térni a királyhoz. A blokád miatt egész Görögországban egyre növekszik a nyugtalanság és a kormány nál erélyes akciót sürgetnek az entente ellen.

— Koszorúmegváltás. Schwartz Zsigmondné ravatalára koszorúmegváltásként husz koronát adományozott Rosenberg Arnoldné, mely összegért halás köszönetet mond a Weitzer-utcai kórház vezetőség. — Seidner Sándor Marosborsa 50 koronát küldött Fürst Simon ravatalára szánt koszorúmegváltás fejében a vak katonáknak. — Roth Edéné Sopron 20 koronát küldött az izraelita népkönyha javára.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az 1916. év folyamán a következők járultak hozzá az aradi Vörös Kereszt Egyesület ivén a sebesült és beteg katonák számára való gyűjtéseimhez nemes adományaikkal: Prokopecz József, Echert Gyuláné, Färber Lajosné, Klein Bernátné, Groszné Polgár Anna, Eckert Fülöpné, Gérieh Duci, Müller Józsefné, Kosmínszky Károlyné, Aradi Kereskedelmi Bank, Márton Jakab, Glück Zsigmond, Koch Rózsika, Koch Mórné, Marek Ella, Marek Böske, Marek Juci, Binét Ignác, Bársony Andor, Fülöp Dezsőné, Aradi Általános Takarékpénztár, Lévai Adolfiné, Moravék István, Ipar- és Népbank, Pichler Magda és Imre, Schaffter Henrikné, Münz Mártonné, Fodor és Halász, Neumann M. A., Deutsch Izsó, Igaz Sándorné, Zárai Gézané, Steigervald Alajos, Geller I., Kun József, Maidt Emilné, Pick Ernő, Bloch Henrikné, Weiss Izidor, Weiszberger Mórné, Weisz Mór és fia, Dein Paula, Eles Arminné, Karátsanyi Mártonné, Glück Károlyné, ihó! Adler Andor, Deutsch Gábor, Székely Károly, öz. Sándorné, Bergér Abert, Fischer Mórné, Hajós Árpád, Weisz és Benjámín, Keppich Zsigmond, Fischer Arturné, Pálmai Lajos dr., Domán Sándor, öz. Mihály Ágostonné, Sommer Nándorné, Korniss Márton, Korniss Zsigmondné, Kotzander Ignácné, Brandeisz Henrikné, Braun Antalné, Kaufmann Lajosné, Klein Miksáné, Deutsch Irma, Szanics Mariska, Horváth Emilné, Dede Károly, öz. Wieder Sándorné, Mihályi Gyuláné, Weisz Róza, Heller Magda, Mendláriz Jenő, Pál Gyuláné, Urai Jánosné, Metzger Márton dr., Polgár Lajos, Ambrus N.-né, Széchenyi Kázmér, Auspitz Lajosné, Friedrich Istvánné, Lévai Ignácné, Franz Károlyné, Meinertz Gézané, Szijj Pálné, Molnár Béráné, Fuchs Arnoldné, Szalai N., Török Gizella, Kell Lajos, Hehs Vilmos.

Külön karácsonyi adományt küldöttek: Váradi Vilmosné, Glück Zsigmond, Márton Jakab, Schaffter Henrikné, Deutsch Izsó, N. N., Keppich Zsigmond, Adler Andor, Igaz Sándor, Eles Armin, Dein Paula, Karátsanyi Márton, Fischer Alajos, G. A., Zárai Gézané, Mihályi Gyuláné, Marek Ella, Geller, Dedéné, N. N., öz. Kaufmann Lajosné, Korniss, dr. Metzger Márton.

Az adományozóknak a sebesült és beteg katonák nevében is hálás, benső köszönetét nyilvánítja. Arad, 1916. december 29-én, Szömörkényi Rudolfiné.

— **Keresi a gyermekét.** Ma reggel megjelent az Aradi Közlöny szerkesztőségében egy erdélyi menekült asszony Mátyus Vencelné, ki Vulkánban lakott. Elpanaszolta, hogy mikor az oláh betörés idején elmenekült, négy éves József nevű fiaeskáját az ottani apácákra bízta. Most, hogy ismét hazatérhetett, rég óhajtott gyermekét nem találta ott. Lehetséges, hogy a menekülők, vagy a katonák vitték magukkal. A szegény asszony most visszatért Aradra és kéri azokat, akik a kis fiuról tudnak valamit, értesítsék az Aradi Közlöny szerkesztőségét.

— **Felhívás.** Az Aradi Takaré- és Segélyegylet nrint szövetkezet az 1917-ik évben a 36. évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzsbe-tetre hetenkint 50 fillért fizet, hat év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megfelelő haszonban részesül. Az egylet tagjainak olcsó hitelt nyújt. Beiratkozni lehet délelőtt 9—12 óráig, délután 3—5 óráig. Aradi Takaré- és Segélyegylet mint szövetkezet, Petőfi-utca 1. szám. 6653

— **Tombola tárgyak,** jux dolgok csakis Fischer Simon nagyarázaban, a Szabadságtéren kaphatók. 6461

— **Birtokcsere.** Farkas Hermanné aján-dékba adta a Gáj-Templom-utca 6. sz. ház fele részét leánya Herzer Hermanné szül. Farkas Lenkének. — Kovács János és neje elad-ták Purgly Lajosné-utca 85. sz. házat 4900 koronáért Kaiser Antal és nejének. — Ist-vánffy Gyula és tulajdonos társai eladták a Perényi-utca 6je (13.) számú házat 30000 ko-ronáért Németh Zsigmond és nejének. — Gombás Gyula és neje eladták a báró Eötvös-utca 18. számú házat 120,000 koronáért Bá-lint Józsefnek. — Dr. Czégka Zdenkóné el-adta az aradi Batthyány-utca 6. sz. házat 40,000 koronáért Holczer Jakab és nejének. — Nagy Gyula, Nagy Sándor és neje eladták a Varjassy Lajos-utca 119. sz. házat 20,000 ko-ronáért Mengyán Mihály és nejének. — Róth Zsigmond eladta a Deák Ferenc-utca 8. számú házat 140,000 koronáért a kőbányai polgári serfőző részvénytársaságnak.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az izr. nőegylet által fenntartott népkonyha javára az elmúlt héten a következő adományok folytak be: Viktória takarékpénztár 50, Leopold Zsigmond és neje 50, Nagy Farkasné 20, Seidner Irén 20, Wadowsky Gusztávné 10, Pick Ernő és neje 10, Löcs Rezsőné 10, Seidner Dezső és neje Fürst Simon ravatalára szánt koszorú-megváltása fejében 50, Hofmeister Géza és családja édes atyjuk Fischer Jakab ravatalára szánt koszorúmegváltása fejében 50 korona. Mindezen nemeslelkű adományokat hálásan megköszöni a népkonyha vezetősége. A jövő héten a védasszonyi tisztet a népkonyhában Löwy Mórné, dr. Radó Károlyné és Nemess Gézané urak lesznek szívesek ellátni.

— **Fischer Nagyáruház** felhívja az uri vevőközönség figyelmét az Andrássy-uton, a Löcs-palotában levő fióküzletére, hol a legfi-nomabb bőr-ridikülők (németországi), finom, különleges illatszerek, berendezett uti nesseserek, finom kék, fésűk, diszhajtók és csat-tok nagy választékban kaphatók. Ugyiszintén játékszerekben óriási választék. Olcsó árak! Figyelem a cégre! *Fischer fiókja*, a Löcs-palotában, Pick Ernő és Lázár Gyula üzlete mellett. 6461

— **Erdélyi előfizetőinkhez.** Tisztelettel kér-jük azokat az erdélyi előfizetőinket, akik otthonukba visszatértek, tudassák e körül-ményt a kiadóhivatallal, hogy a lapot folyta-tólag küldhessük b. címükre.

— **Kereskedelmi szakoktatás.** Január 2-án új négy havi tantolyam veszi kezdetét. Be-íratkozás: Gyors- és gépiróiskola, Lázár Vil-mos-utca 2. 6659

— **A kiadóhivatal izenete.** A kiadóhivata felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem ér-kezik meg a szokott időben, úgy jelentés-be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahi-vatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiány-ról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az elő-fizető panasza.

MULATSÁGOK

(=) **Munkások Szilvesztere.** Az aradi Mun-kás-Otthon a hadbavonult tagok családjai ja-vára Szilveszter-estén műsoros táncmulatságot rendez. Az estélyt Bokányi Dezső nyitja meg. Az egylet engedélyt kapott rá, hogy a mulat-ság az egy órák zárórán túl egészen reggelig tartson.

MOZGOKEP SZÍNHÁZ.

* **A cirkusz csillaga.** (Loda Bertini film I. az Urániában.) Tegnap a Bertini család egy új tagja mutatkozott be a közönségnek és megállapíthatjuk, hogy sikere teljes és osztat-lan volt. A természet úgy látszik bőkezű volt ez iránt a család iránt, mert annyi bájjal, any-nyi szépséggel, annyi tudással ajándékozta meg, hogy igazán párját ritkítja. Az ifjabb Bertini méltó maradt a család nevéhez: szép-séges megjelenése, úde hajlékonysága, érzéki-sége és tudása igen közel jár Franceska Ber-tiniéhez. Ha fejlődésében úgy halad tovább, mint ahogy azt a mai kép mutatja, legköze-lebb eléri azt a fokot, melyet nővére már el-ért, és akkor folytatódagasan fogja uralni a mozi művészetét ez a név. A közönség meleg rokonszenvvel figyelte a bemutatót és ítéletében éppen olyan általános volt, mint Budapesten. Valóban nagyon nehéz eldönteni hogy ki a tehetségesebb. — *Homunculus II.* az Uránia legközelebbi szenzációja — *A koronázási til-met*, melyet egyedül az Országos Koronázási Filmközpont ad ki, az Uránia is megszerezte és ujév napjától kezdve mutatja be. 5

* **A Wolfson-cirkusz utolsó diszeloádása.** (Nagy cirkusz-dráma az Apollóban.) Epp úgy, mint a premier napján, ma is utolsó helyig telt nézőtér előtt vetítette az Apolló-színház „A Wolfson-cirkusz utolsó diszeloádása” című grandiózus filmet. A dráma meséje valósággal lebilincselte a publikum figyelmét. Az artisták kóbor életének titokzatos misztériuma nyílik meg előttünk s romantikus levegője valóság-gal megfogta a lelkünket. A darabban előfor-duló artista-attrakeiók külön eseményei az öt-felvonásos filmnek. A mozi igazi nagy szenzá-ciója ez a film, amelyet még vasárnap mutat be az Apolló. Hétfőn, ujév napján több rendki-vül ötletes bohózatot tűzött műsorra az Apolló igazgatósága. 3

* **Vasárnap a Svihákok** Ziehnér világhírű operettje kerül bemutatásra az Erzsébet moz-goszínházban. Azt hisszük, kevés olyan em-ber van a városunkban, aki még nem látta a Svihákok című szindarabot, amely csupa derűt, humort, sőt kacajt fakaszt a néző arcán. Hét-főn az Örök gyűlölet című drámai szenzáció kerül bemutatásra. 3461

* **Minden csütörtökön szenzációs műsor az Erzsébet mozgószínházban.** Midőn ezen tette elhatároztuk magunkat, a nagyérdemű közönség óhaját teljesítjük s nem mulaszthatjuk el meg-említeni, hogy több fővárosi film-vállalatoknál ezen napokra is elsőrangú műsorokat biztosí-tottunk színházunk részére. Az első csütörtök-ön, január hó 4-én, a legbájosabb művésznő-vel, Henny Portennel egy nagyhatású drámai sláger „A lelkész leánya” kerül bemutatásra. A nagyérdemű közönség szíves támogatását kéri az Erzsébet mozgó igazgatósága. 3461

* „Carr detektív”-sorozat szenzációs leg-közelebb az Erzsébet mozgószínházban. 3461.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1916. december 31-én vasárnap:

Déltűn 10 órák mersebelt helyarákkal:

Zsuzsi kisasszony.

Operette 3 felvonásban.

Este 8 órákor randes helyarákkal:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Orfeusz a pokolban.

Operette.

Kezdet 8 órákor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyanszky Endre távollétében:

Staubert József.

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hídak, egész fogsorok szájpádás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek átváltoztatása, fogak fehérítése és hibás fogsorok átvalóztatása, valamint javítása.

FOGTECHNIKUS. Tíznyolc éves fogtechnikai gyakorló, amelyidő alatt Berlin, Lipse, Brüssel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálizáló mint asszisztens működött, továbbá tekintve azt, hogy műtermen a mai kor legtekélyesebb műszerrel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megelégedések.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

NYILTTÉR.

M E N Ü

4 tál étel:

Leves,
Előétel,
Sült,
Tésztá vagy sajt.

Vacsora menü:

Előétel,
Sült,
Tésztá vagy sajt.

3 korona 6657

a MILLENNIUM étteremben.

APOLLO
SZINHÁZ.

1917. január 1-től 7-ig, hétfőtől vasárnapig:

Minden előadás
bemutatásra kerül:

Koronázási
film. I.

Kifutó fu felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Sasmalom

részére a gabonaszakmában gyakorlott, ügyes és megbízható

raktárnokot keresek. 6613

NAGY FARKAS, ARAD.

Sasmalom

részére megbízható

éjjeli felügyelőt keresek. 6612

NAGY FARKAS, ARAD.

APOLLO
SZINHÁZ.

December hó 31-én, vasárnap

A Nordisk Films Compagni szenzációs ajdonsága.

A budapesti Royal Apollo műsor darabja:

Fata Morgana

A Wolfsohn cirkusz utolsó díszelőadása.

Dráma a cirkuszvilágból 5 felvonásban.

Soha még mozgóképben az idegtesztő bravurok ilyen tömege nem volt látható.

Az előadások hétköznapokon 5, 7 és 9 órakor. Vasárnap 3, 5, 6, 8 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatógosak.

ugy készen, mint
móret után a leg-
jobbak készülnek

ARADI KÖZLÖNY

1917. évi január hó 1-től új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre 28 K. — fill.
Fél évre 14 „ — „
Negyed évre 7 „ — „
Egy óra 2 „ 40 „

Vidéken:

Egész évre 32 K. — fill.
Fél évre 16 „ — „
Negyed évre 8 „ — „
Egy óra 2 „ 80 „

Tessék mutatványszámot kérni.

Boldog új évet kívánok

összes igen tisztelt vendégeimnek, üzletfeleimnek és jóbarátainknak

Braun Gusztáv

111

Fehér Kereszt-szálloda.

Boldog új évet kívánok

igen tisztelt. vevőimnek, kartársaimnak és jó ismerőseimnek

Csokán Ernő

109

hetes és mészáros,
Lázár Vilmos-utca.

Boldog új évet kíván

Dankó B. Kálmán

106

zenekarvezető.

Boldog új évet kíván

összes k. vendégeinek és jóismerőseinek

Tóth István

108

a Baross kávéház tulajdonosa.

Igen tisztelt vevőinek, támogatóinak és jóbarátainak

Boldog új évet kíván

Petrovits Száva

107

sütőmester, Urban Iván-utca 12. sz.

Összes kedves vendégeimnek és jóbarátainknak

boldog és sze. encsés új évet kívánok

Porczán Lajos

116

vendéglős,
„Magyar Király” szálloda.

Boldog új évet kívánok

összes helybeli és vidéki kedves vevőimnek, megrendelőimnek és jóismerőseimnek

Frank József

115

cukrászdája, Deák Ferenc-utca 40/a.

Divatos

Fűzők és különlegességek

Pilcz Irma

fűzőkészítőnél

Arad, Deák Ferenc-u. 6. sz.

Boldog uj évet kívánok

tisztelt vevőimnek és barátainak

Bauer Gyuladobányzó cikkek különlegességi üzlete,
Andrássy-tér (Minorita-palota.)**Boldog uj évet kívánok**

összes megrendelőimnek, kartársaimnak és jó barátainak

Kiss András

96 férfi szabó József főherceg-ut 2.

Összes igen tisztelt vevőimnek és jó ismerőseimnek

Szerencsés és boldog uj évet kívánok**Szuppi Lajos**

95 keztűs, Andrássy-tér.

Igen tisztelt üzletfeleimnek, megrendelőimnek és jóismerőseimnek

Boldog uj évet kívánok**Schäffer József**

94 könyvkötő Aradon, Salacz-utca 3. sz.

Nagyrabecsült helybeli és vidéki vevőimnek és jóismerőseimnek

szerencsés uj évet kívánok**Korányi Jenő**

92 cipő-üzlet, Br. Bohus-palota.

Boldog uj évet kíván

91 tisztelt megbízóinak és jóakaróinak

Az „Est” hírlap és hirdetési iroda

Arad, Zrinyi-utca. Telefon 398.

Összes nagyrabecsült megrendelőimnek, kartársaimnak és jóbarátainak

boldogabb uj esztendő

kivánok az elmultnál

Marton Jakab

90 uri szabó, Szabadság-tér.

Támogatóimnak és igen tisztelt vendégeimnek

boldog uj évet kívánok**Schwartz Ferencz**

98 vendéglős, a „Jóbaráthoz.”

Boldog és szerencsés uj évet

kivánok mélyen tisztelt vevőimnek és jóismerőseimnek

Hammer Vilmos

104 műszerész, varrógép és gramofon különlegességi üzlete.

Boldog uj évet kívánok

igen tisztelt megrendelőimnek, vevőimnek és jóismerőseimnek

Fürbacher János

98 Albrecht Agoston utóda keztűs, Salacz-utca 1.

Boldog uj évet kívánok

igen tisztelt üzletfeleimnek, vevőimnek és jó barátainak

Guttman Samu

88 fűszernagykereskedő, Forrai-utca.

Ugy a helybeli, mint a vidéki nagyrabecsült vevőimnek üzletfeleimnek és jóakaróimnak ez 87 uton kívánok

legszerencsésebb uj évet**özv. Sütő Józsefné**

üveg-, lámpa- és porcellán-üzlete, Forrai-utca.

Boldog uj évet kívánok

igen tisztelt megrendelőimnek

Macskásy Sámuel

81 kályhásnester Andrássy-tér 8. Arad.

Boldog uj évet kíván

igen tisztelt vendégeinek és jóbarátainak

Klein Simon

99 fodrász, Arad, Pécskai-ut 2. sz.

Összes igen tisztelt vendégeimnek és jóbarátainak

Boldog uj évet kívánok**Herczeg Gábor**

108 kávé.

Legboldogabb uj évet kíván

igen tisztelt vendégeinek, barátainak és ismerőseinek

Borbás Lajos (Fregoli)

102 a Fiume kávéház üzletvezetője.

Összes nagyrabecsült vevőimnek, kartársaimnak és jóismerőseimnek

legboldogabb uj évet

kivánok

Kotilla József

100 sütődjé, Háltér 4.

Összes kedves vendégeimnek

legboldogabb uj évet

kivánok

Fürst János

101 Városi kávéház tulajdonosa.

Boldog uj évet kívánok

Igen tisztelt vevőimnek és jóbarátainak

Jánosi Károly

104 mű- és tájkertész, Zrinyi-utca.

Boldog uj évet kíván

igen tisztelt üzletfeleinek, jóbarátainak és ismerőseinek

Pöhm János

85 vaskereskedő, Szabadság-tér.

Nagyrabecsült vevőimnek és jóakaróimnak ez uton kívánunk

Boldog uj évet**Glück Károly és Testvére**

húscsarnoka.

86

Nagyrabecsült megrendelőimnek, szaktársaimnak és jóbarátainak

legboldogabb uj évet kívánok**Karácsonyi Márton**

katonai egyenruha és uri szabó üzlet Aradon, Weitzer János-utca 1. Minorita-palota. — Telefon 502. 83

Boldog uj évet kívánok

ugy a helybeli, valamint vidéki vevőimnek

Dürr Gusztáv

csemege, fűszer, pezsgő, bor- és ásványviz-kereskedése Arad. Városházzal szemben. 82

Összes vendégeimnek és jóbarátainak ez uton

Boldog uj évet kívánok**Kánya Géza**

112 a „Városi sörcsarnok” tulajdonosa.

Nagyrabecsült vevőinek, üzletbarátainak és ismerőseinek

Boldog uj évet kíván**Gábor Miklós**

csokoládé és cukorka gyári lerakata Arad, Salacz-utca. 105

Boldog uj évet kívánunk

Összes nagyrabecsült vevőimnek és jó ismerőseimnek

Reich B. Károly Fia és Társa

114 Arad, Andrássy-tér 6. szám.

Összes kedves vendégeimnek és jóismerőseimnek

Boldog uj évet kívánok**Schuch Ferenc**

113 Millenium-vendéglős.

Összes mélyen tisztelt vevőimnek, jóbarátainak és ismerőseimnek

legboldogabb uj évet kívánok**Susa Lajos és neje**

110 Fűszerkereskedő, Tökölly-tér, Katalin-fürdő épület.

Boldog uj évet kívánok

összes nagyrabecsült vevőimnek, kartársaimnak és jóbarátainak

Losonczy Lajos

89 órák és ékszerész, Vörösmarty-utca 1.

Boldog uj évet kíván

az igen tisztelt üzletfeleinek, előfizetőinek és hirdetőinek

Aradi Nyomda Részvénytársaság**az Aradi Közlöny kiadóhivatala.**

KURZER BERTALAN

végzett hécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott
fogtechnikusi műterme Weitzer J.-u., Minorita-palota, II. em.

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

Apró hirdetések.

Vétel és eladás.

98%-os rézgátló kapható

az Aradi Termény- és Áruháznál. Telefon 607. 6509

Kereskedők

és viszonteladók figyelmébe! Újvízi ké-
pestapok nagyban és kicsinyben nagy
választékban kaphatók Mandl L. papir-
kereskedésében Arad, Bötös-u. 12. 6083

2-300 kéve

zsupszalma megvételre kerestetik. Aján-
latok az aradi és csanádi egyesült vas-
utak Magánüzemeinek központi felügyelő-
ségéhez, József főherceg-ut. 22. sz., III.
földszint, VI. ajtó intéződésk. 6607

Névjegyek

izléses kivitelben és gyorsan készülnek,
Deák Béla könyv- és papirkereskedésé-
ben Forray utca. Telefon 902. 6071

Részházak,

két darab remek prém, 1-20 méter hosszú,
100 koronáért kikészítendő eladó. Cím
a kiadóhivatalban. 6605

Ünleli könyvek

beíró könyvek, és irodaszerek raktára
Deák Béla könyv- és papirkereskedésé-
ben Forray utca. Telefon 902. 6071

Új butornézet

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók,
hiteles egyéneknek kölcsön, és részlet-
fizetésre szállított Garai Károly bei. cég
tutorizálásában Aradon, Asztalos Sándor
utca 5. sz. 913

Remek szép

újvízi ajándéknak alkalmas cikkek ér-
kezték: legújabb fűzők, gallérok, kez-
tyűk, harisnyák és fűzők, csipke, szalag
nagy választékban. Koffmann Sándor
Arad, Andrassy-tér 20. 6193

Tovább

az új évben is árusítunk. Tej-
csarnok, Karolina-utca 8. 6636

2 hordó

adózott benzín, hordóval együtt, erős,
hosszu, különböző vastagságú kender-
szalagok, különféle zsákok eladók. Cím
a kiadóban. 6624

Bortés

4 darab, 100 kilógrammon felül, minden
elfogadható áron eladó. Pécskai ut. 12. sz.,
özv. Spadi Manoné. 6637

Vessék

a legmagasabb árban áruktól levetett férfi
ruhát, mindenféle egyenruhát valamint
használt butort. Vidékre is megyek. Bleier
József, Boczkó-utca 1. 229

Eladó

használt bolti állványok, puldok, írósz-
talok Arad, Rákóczi-utca 6. sz. 6539

Csúplógép

4 lőerejű, használt, teljes felszereléssel
eladó Turika Peternél, Laconás u. p. Nagy-
zám. 6599

Homok

finom vagy kavicsos háchoz szállítva meg-
rendelhető Porczán Lajosnál, Hajo-utca
7. szám. 6594

Vessék kifőzött törkölyt, nyers
borkővet minden mennyiségben. Aján-
latokat ker. Irom Arnold, Arad. Telefon
194 szám. 6579

Tábori dobozok,

levelező-lapok, levelek és papíráruk nagy-
ban és kicsinyben jutányos áron kap-
hatók Pichler Sándor papirkereskedésében
és könyvnyomdájában Arad, Szabadság-
ter 1. Telefon 308. 601

Különléte.

Eltérő

egy krokodilbőr női pénztárca. Becsüle-
tes megalapozásért azt illő jutalom ellen-
ben a lap kiadóhivatalában átadni. 6648

Hiába!

mégis csak a „Vadászat és Állatvilág” a
legjobb, legolcsóbb képes vadászati szak-
lapja az országnak: az egyetlen tökéletes
baromfi-, galamb- és házinyul-tenyésztési
kezeslap pedig a „Szárnyasok”. Mutat-
ványzárókat díjtalanul küld a kiadóhiv-
atal: Budapest, IX., Ferenc-körút 84. 6585

135 koronáért egy finom
téli öltönyt.

180 koronáért egy finom
téli kabátot mérték
után készít

Hauptvogel Ferenc

férfi szabó mester

Batthyány-utca 37. szám. 2837

Gyertyán tűzifa

apritott állapotban,
mértányos árban

eladó.

Czettel Fülöp utóda,

Hunyadi-utca 2. szám. 6641

Matteine-tele

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintéshez ajánlok
patkány- és egérintősz-baci-
lust. A XX. század legmegbiz-
hatóbb patkány- és egérintő-szere,
csak patkányt és egeret öl meg,
emberre vagy állatra nem vesz-
deimes, tehát mindenütt elhelyez-
hető.

A patkány- és egérintősz bacilus
árak:

1 kis adag 2-300 patkány ki-
irtására 6 K.

1 nagy adag 3-600 patkány ki-
irtására 12 K.

„Matteine”

vegyészeti laboratórium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.

Telefon 10-45. 2118

Állat és állatbőr

eladás.

A Csallai Állami Szőlőtele-
pen 1917. év január 3-án
delelőtti 9 órakor a telep iro-
dájában nyilvános árverésen el-
adásra kerül:

1 drb 3 éves hizott bika,
1 drb 4 éves hizott üsző,
2 drb nagy és 2 drb kicsi
marhabőr.

6643

Telep kezeléség.

Bőrhámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felülmúlja
az összes bőrhámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen
ártalmatlanul és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az alsótól.
Gyönyörű arcot eredményez, meglepően üdvé teszi az arcot, azáltal feltűnően
fiatalít. Kötelezősége minden nőnek évente legalább egyszer lehamlasztani a
felső bőrréteget, hogy a hónapokon át lerakódott idegen anyagoktól (puder,
kenőcsök) és bőrtisztítánságoktól megtisztítsa. Eredményes sikerét a leg-
jobbban az bizonyítja, hogy aki már megismerelte, a legnagyobb megelégre-
dését nyilvánította. Eszközöm kozmetikus árcépoló intézetemben ideiglenesen
Batthyány-utca 10. szám alatt. 6305

Bartháné, szakképzett kozmetikusnő

FISCHER-FÉLE
PÓTKÁVÉ

használatát mellett felébe kerül a minden-
napi kávéja! Nem cikória izü, soha jódo
kávét nem ivott!

Kapható:

Fejér Gyula Atlantka, Pollák József, Gut-
mann Samu és Dávid Vilmos urak üzletében.

Az idény beálltával van szerencsém a n. é. közön-
ségnek és a vidéki kereskedőknek tudomására hozni, hogy:

Lábtörölők,

Nádporlók,

Cirokseprük,

továbbá ruha, haj, fényesítő, kenő, padlófényesítő, su-
roló, butor, köröm, fog, kalap, pamacsoló, hordó és cső-
kefe, valamint mindenféle meszelő és festő-csateim
stb. nagy választékban vannak raktáron és jutányos
áron beszerezhetők.

Üzletemben kiváló minőségű „Erdal” cipőkrém és
„Dermalin” kéztisztító paszta szintén kapható.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

Tapolesányi G.

6646

keféaru üzlet, Andrassy-tér 25.

URANIA SZÍNHÁZ.

6160

Vasárnap

Léda Bertinivel:

A

cirkusz csillaga.

Művészdráma 5 részben.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséért 300 Hír. Vastagabb betűkkel 16 Hír.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig vehetjük fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Házasságközvetítő

kerestek. Címét közölje a lap apróhirdetéseiben „Keresek” jellegre. 6625

Özvegyégre jutott

38 éves, róm. kath. vallású magántisztviselő aki 2 leánygyermek anyja (14 és 11 év) oly hasonvállaló, megfelelő koru nő keres házasság céljából, akinek üzlete, vagy vállalkozása van, melyben további teendőket vállalt volna a nő helyett a azt teljesen felmentené a munkától. Lehetőség felelőképes válasszokat „Szerénység” jellegre alatt a kiadóhivatal továbbít. 6583

Levelezés.

Levelezni

szeretnék oly férfival, kit a komolyabb korban ért a csalódás. Leveleket „Eszemcsere” jellegre kérek. 6640

„Titokban”

jellegre levél van. 6642

Szerény urinő

ösmeretség hiányában ezúton keresi egy oly idősebb uriember tisztességes barátságát, ki őt valamely jó állásba juttatná! Leveleket „Barátság” jellegre alatt a kiadóhivatalba kér. 6654

Csakis előkelő

fiatal urileány ismeretséget kérem levélváltás céljából, ésőbbi személyes ismeretség reményében. Leveleket „Schubert” jellegre dupla borítékban a kiadóhivatal továbbít. 6626

Alkalmazást keres.

Több évi

irodai gyakorlatú bíró kisasszony, ki 1 éves tanfolyamot végzett, németül beszél, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 6592

Hadmentes

sőrraktárnok, ki mint expeditor is működött, több évi gyakorlatú, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 6611

Ein deutsches

Kinderfräulein bittet um Stelle. Adresse in der Administration. 6604

Egy kisasszony.

aki németül is beszél, 1-2 gyermek mellé ajánkozik. Címeket a kiadóhivatalba kér. 6647

Alkalmazást nyer.

Úgyas

tanulóleány magas fizetéssel felvételt. Szabadtság-tér 9., I. em., ajtó 6. 6660

Gazdaságszert

keresnek uri házba Arad mellett. Cím a kiadóhivatalban. 6618

Tanuló leányok

fizetéssel felvételnek, Szabó Albert Andrassy-tér 16. 6645

Ar Aradi és Csannádi

Egyesült Vasutak magán fuvarosainak központi felügyelősége, sürgős belépésre keres stabil gépjármű kezeléssel jártas gépszemélyes vezetőket és gátlókat. 6650

Szállítási üzletben

alkalmazást nyerhet meglelt koru férfi, ki némileg ért a szállítási üzlethez. Ajánlatok „Szállító” jellegre alatt a kiadóhivatalba kérek. 6615

Háztartásban

teljesen jártas, feltétlenül megbízható, ügyes szakácsnő keresek vidékre. Cím a kiadóhivatalban. 6655

Zárólapok kérés

jegyzői irodájában 2 kisegítő munkacsoport alkalmazást nyer napi 4 korona díj mellett. Híjgyző. 6658

Üzletek.

Egy jóltergalmu

fodrász-üzlet eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6593

Gyógyászat.

Rák és vizsketőség

elleni fehér kenőcs kapható Ferenc-téri Wajdits-gyógyászatban. Kis tégl 1 korona 50 fillér, nagy tégl 3 korona. 6171

Helacit.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izzadó, fényes, zsíros, atkás (mitesszerek) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapottal öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés telenet finomsága harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ár 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperezappan és vegyszeti gyára Aradon. Füz mellett ne használjuk. 12

Lakást keres.

Lakást keresek

sürgősen, magastöltszint 2 tágas vagy 3 kisebb tiszta szobát minden mellékhelyiséggel. B. K. Fábán-utca 5/a. 6651

Kiadó lakás.

Irodának

vagy garson lakásnak 2 utcai butorozatlan szoba február 1-ére kiadó. Nádasdy-palota, I. emelet. Értekezhetni a házmesternél. 6629

Egy tágas utcai,

irodának megfelelő lakás butorral, vagy butor nélkül, azonnalra kiadó. Hasszinger-u. 6. Ugyanott jókarban levő férfi-ruha eladó. 3116

Ingatlan.

Egy nagylergalmu helyen

levő sarokház, melyben fűszerüzlet és korcsma van, nagy vevőkörrel, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1917

Eladó ház.

Közel az államvasút mellett magas, szilárd földszintes ház, négy lakással, ezer hektoliteres borpincével, nagy telekkel, olcsón eladó. Bővebbet Schuch Ferenc Millenium vendéglősnél. 6632

Eladó

egy adómentes ház. Péter-utca 2/b. 6649

5 hold szőlő,

hozzátartozó 2 hold legelővel, Zimánd-újfalusi vasútállomással szemben, kolnával, vécélérlekással, istállóval, kocsiszinnel, présházzal, pincével, hordókkal, teljes felszereléssel, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6556

Egy új ház eladó.

Bővebbet Varjassy Lajos-utca 216. sz. 6615

Egy 7 szobas

modern magánház, nagy telekkel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4555

Damjanich-utca 2. sz.

két utcára szülő ház, szabadkezből eladó. 6641

RADÓ GYULA

női divat áruháza ARAD.

NAGY ÚJÉVI OCCASSIO

Női felöltők

Divatkabátok

Plüss- és Caracul-felöltők

Perzsia- és Sealski kabátok

Kosztümök

Leányfelöltők

Bundák

Szőrmegarnitúrák

BLUSOK

PONGYOLÁK

Leszállított szabott árak!

Telefon 238.